

**АКЦИОНЕРСКО ДРУШТВО ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА СОПИРАЧКА
ОПРЕМА ВАБТЕК МЗТ АД Скопје**

С Т А Т У Т
(пречистен текст)

Скопје, Август 2024 година

Врз основа на член 287 од Законот за трговските друштва (Сл. Весник бр.28/04 и сите понатамошни измени и дополнувања), член 156 од Статутот на Акционерското Друштво за производство на сопирачка опрема ВАБТЕК МЗТ АД Скопје, (“Друштвото“), и статутарната одлуката за измена на Статутот на Друштвото донесена на Собранието на Акционери на Друштвото одржано на ден 05.08.2024 година, Одборот на директори престапувано од Паоло Босио како извршен член на Одборот на директори и генерален директор на ВАБТЕК МЗТ АД Скопје подготви:

С Т А Т У Т **на ВАБТЕК МЗТ АД Скопје** **(пречистен текст)**

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Акционерско друштво за производство на сопирачка опрема ВАБТЕК МЗТ Скопје е трговско друштво во кое акционерите учествуваат со влогови во основната главнина, која што е поделена на акции (во натамошниот текст: „Друштво“) настана со Програмата и Одлуката за начинот на остварување на трансформацијата на МЗТ ХЕПОС Д.О.О.- Скопје според Законот за реструктурирање на дел од претпријатија кои во своето работење искажуваа загуба. Акционерско друштво за производство на сопирачка опрема ВАБТЕК МЗТ Скопје е правен следбеник на ПОЛИ-МЗТ АД Скопје.

Член 2

Друштвото спроведе трансформација на општествениот капитал на претпријатието МЗТ ХЕПОС со комбинација на моделите: Претворање на побарувањата на доверителите во траен влог и Продажба на лица кои го преземаат управувањето со претпријатието (одлука бр. 02-07/75 од 11. 12. 1995 год.).

Член 3

Друштвото е правно лице со права, обврски и одговорности утврдени со закон и овој статут.

Член 4

Друштвото е основано на неопределено време.
Друштвото може да престане со работа под условите и на начинот утврден со закон и овој статут.

II. ФИРМА И СЕДИШТЕ НА ДРУШТВОТО

Член 5

Фирмата на друштвото гласи:
Акционерско друштво за производство на сопирачка опрема ВАБТЕК МЗТ Скопје.
Скратен назив на фирмата е: ВАБТЕК МЗТ АД Скопје

Член 6

Друштвото има печат и штембил.

Печатот има кружна форма. Во кругот на печатот содржани се зборовите Акционерско друштво за производство на сопирачка опрема ВАБТЕК МЗТ Скопје.

Во средината на печатот стои логото на групацијата Вабтек.

Бројот и начинот на употребата, евиденцијата и нивното уништување се уредува со правилник кој го донесува одборот на директори.

Штембилот е во правоаголна форма на којшто е испишана фирмата, со простор за впишување на бројот и датата за заведување на актот.

Печатот и штембилот се употребуваат на сите општи, поединечни акти и кореспонденција на друштвото.

Член 7

Седиштето на друштвото е во Скопје, ул. Перо Наков 124.

Член 8

За промена на фирмата, седиштето и знакот на друштвото одлучува собранието на друштвото на предлог на одборот на директори.

Со одлука за промена на фирмата и седиштето на друштвото истовремено се одлучува и за новата фирма, седиште, односно знакот на друштвото.

III. ПРЕДМЕТ НА РАБОТЕЊЕ НА ДРУШТВОТО

Член 9

Предмет на работењето на друштвото се следните дејности:

Приоритетна дејност на Друштвото е:

30. 20 - Производство на железнички локомотиви и шински возила

Покрај основната дејност Друштвото ги врши и следните дејности од Националната класификација на дејностите:

25 Производство на производи од гума и производи од пластични маси

25.1 - Производство на производи од гума;

28 - Производство на метални производи во металопреработувачката фаза, освен машини и уреди;

28.1 - Производство на метални конструкциски производи;

28.2 - Производство на цистерни, резервоари и контејнери од метал;
производство на котли и радијатори за централно греење со топла вода;

28.4 - Ковање, пресување, штанцување и валање на метали: металургија на прав;

28.5 - Обработка и пресвлекување на метали; општи машински работи;

28.6 - Производство на сечила, алати и метална стока за општа намена;

28.7 - Производство на други фабрикувани метални производи;

29 Производство на машини и уреди, неспомнати на друго место

29.1 - Производство на машини за производство и користење на механичка енергија, освен мотори за авиони, возила, мотоцикли и мопеди;

29.2 - Производство на други машини за општа намена;

29.5 - Производство на други машини за специјални намени;

31 - Производство на електрични машини и апарати, неспомнати на друго место

31.6 - Производство на друга електрична опрема, неспомната на друго место;

34 - Производство на моторни возила, приколки и полуприколки

34.3 - Производство на делови и прибор за моторни возила и за нивните мотори;

- 36. - Производство на мебел и други разновидни производи, неспомнати на друго место
- 36.1 - Производство на мебел;
- 36.4 - Производство на предмети за спортски потреби;
- 36.6 - Друго производство на разновидни предмети, неспомнати на друго место;

- 51 Трговија на големо и посредничка трговија, освен трговија со моторни возила и мотоцикли;
- 51.5 - Трговија на големо со репродукционен материјал, отпадоци и остатоци;
- 51.6 - Трговија на големо со машини, опрема и уреди

- 70 - Активности во врска со недвижен имот
- 70.2 - Издвање на сопствен недвижен имот;

- 72 - Компјутерски и сродни активности
- 72.1 - Консултации во врска со хардвер;
- 72.2 - Консултации и понуди на софтвер;
- 72.4 - Бази на податоци;
- 72.6 - Други компјутерски активности;

- 73 - Истражување и развој
- 73.1 - Истражување и експериментален развој во природните науки и технолошки развој;

- 74 - Други деловни активности
- 74.1 - Правни, сметководствени, книговодствени и работи на проверка на сметките и билансите; консултантски активност во врска со данокот; испитување на пазарот и јавното мислење; деловни и менаџмент консултантски активности; холдинг (освен 74.11 - Правни работи и 74.15 Управувачки активности на холдинг компаниите);
- 74.2 - Архитектонски и инженерски активности и соодветни технички услуги;
- 74.3 - Техничко испитување и анализа;
- 74.8 - Разновидни деловни активности, неспомнати на друго место.

Во надворешно - трговскиот промет друштвото ќе ги врши следните дејности:

- Надворешна трговија со прехранбени производи;
- Надворешна трговија со непрехранбени производи;
- Меѓународна шпедиција;
- Посредништво;
- Вршење комисиони работи во областа на прометот и сообраќајот и сл.;
- Вршење на малограничен промет на стоки и услуги со: Бугарија, Грција, Србија и Црна Гора и Албанија;
- Реекспорт;
- Изведување на сите видови инвестициони работи во странство;
- Вршење на сите работи на посредување во надворешно-трговскиот промет;
- Вршење на надворешниот промет што се однесува на заклучување на договори за повисоки фирми и соработка (договор за лиценци, кооперација и сл.)

Член 10

За промена на дејност на друштвото, односно за проширување, стеснување или замена на трговски дејности што не влегуваат во предметот на друштвото, одлучува одборот на директори.

На првата наредна седница за одлуката од став 1 на овој член, одборот на директори го известува собранието на друштвото.

IV. ВНАТРЕШНА ОРГАНИЗАЦИЈА НА ДРУШТВОТО

Член 11

Заради остварување на оптимални резултати во работењето, а во склад со карактерот на процесот на работењето и условите за работа, внатрешната организација на друштвото е организирана по сектори, одделенија и групи.

Внатрешната организација на друштвото со посебна одлука ја утврдува одборот на директори на предлог на извршниот директор-генерален директор.

Со секторите раководат директорите на секторите.

Директорите на секторите имаат статус на лица со посебни овластувања (во натамошниот текст: раководни лица).

Правата и обврските од работниот однос што ги стекнало раководното лице кое пред изборот е во работен однос во друштвото, утврдени со договорот за работа мируваат. Мирувањето започнува со денот на назначувањето на тоа лице.

Раководните лица ги остваруваат правата и обврските од работен однос според условите утврдени во договорот за уредување на односот меѓу органот на управување и раководното лице (во натамошен текст: договор за уредување на односите со раководно лице).

Со договорот за уредување на односите со раководно лице се утврдуваат: платата, надоместоците, учеството во добивката, надомест на трошоците, надомест за осигурување на животот и на други видови осигурување и другите права од работен однос. Определувањето на видот и обемот на вкупните примања и на другите права и обврски од работен однос на доверените задачи и на одговорноста на раководното лице како и неговиот личен придонес во успешноста на работењето на друштвото. Во името на органот на управување, договорот со раководно лице го потпишува претседателот на одборот на директори.

Статус на работници со посебни овластувања и одговорности имаат и раководителите на одделенијата, утврдени со одлука на одборот на директори.

Член 12

Кога друштвото врши било која дејност и работа од предметот на работењето на друштвото, може истата да ја врши и преку една или повеќе подружници.

Одлука за организирање на подружница донесува одборот на директори во согласност со овој статут.

Подружницата нема својство на правно лице.

Од работењето на подружницата, права и обврски стекнува друштвото.

Подружницата работи под фирма на друштвото при што задолжително се наведува нејзиното седиште и зборот подружница. Подружницата може кон фирмата на друштвото да додаде и свој назив.

Подружницата престанува ако одборот на директори донесе одлука за престанување на подружницата.

V. ОСНОВНА ГЛАВНИНА И АКЦИИ

Член 13

Основната главнина и акциите гласат на денари, кои како противвредност се изразени и во ЕУР, според средниот курс на Народна банка на Република Северна Македонија на денот на проценката на друштвото, односно на денот на донесувањето на одлуката за издавање на акции.

Основната главнина на друштвото изнесува 6,610,787ЕУР.

Член 14

Основната главнина на друштвото е поделена на 129,295 акции.

Номиналната вредност на една обична акција изнесува 51,13 ЕУР.

Член 15

Според редоследот на издавањето акции, обичните акции наведени во член 14 од статутот се основачки акции и акции од дополнителни емисии.

Член 16

Секоја обична акција дава право на еден глас во собранието на друштвото.

Член 17

Акцијата е исправа за сопственост над средствата вложени во друштвото.

Акциите гласат во ЕУР, се уплатуваат во пари а може да се уплатуваат и во предмети и права изразени во паричен износ.

Член 18

Акциите спрема друштвото се неделиви.

Член 19

Зголемувањето на основната главнина на друштвото може да се врши:

1. Со влогови;
2. Со условно зголемување на основната главнина;
3. Со одобрен капитал и
4. Од средствата на друштвото.

VI. ЗГОЛЕМУВАЊЕ, ОДНОСНО НАМАЛУВАЊЕ НА ОСНОВНАТА ГЛАВНИНА

1. Зголемување на основната главнина

Член 20

Зголемувањето на основната главнина се врши со одлука на собранието за зголемување на главнината. Одлука за зголемување на основната главнина има карактер на одлука на измена на статутот.

Ако новоиздадените акции се издаваат со износ повисок од номиналниот износ на акциите, во одлуката за зголемување на основната главнина мора да се одреди износот под кој што акциите не можат да бидат издадени.

Одлуката за зголемување на основната главнина содржи податоци за износот, начинот и датумот на зголемувањето на основната главнина, бројот, родот и класите на акциите, паричните и непаричните влогови врз основа на кои што се преземаат новоиздадените акции и други податоци определени со одредбите од Законот за трговските друштва, според соодветен начин на зголемување на основната главнина.

Одлуката за зголемување на основната главнина се донесува со мнозинство гласови кое не може да изнесува под две третини од акциите со право на глас - претставени на собранието.

Ако постојат повеќе родови акции, одлуката од став 1 од овој член е полноважна ако се согласат за тоа акционерите од секој род акции.

Одлуката за согласноста акционерите од секој род акции ја донесуваат со истото мнозинство со коешто е донесена одлуката од став 1 на овој член.

Во рок од осум дена од денот на зголемувањето на основната главнина, според одлуката за зголемување на основната главнина се поднесува пријава за упис во трговскиот регистар на зголемувањето на основната главнина.

Член 21

При зголемување на основната главнина акционерите имаат право на првенство на запишување на новоиздадените акции сразмерно на учеството на нивните акции во основната главнина на друштвото, без разлика на тоа дали новоиздадените акции се продаваат преку банка или преку друга финансиска организација.

Правото на првенство за запишување новоиздадени акции може, пред запишувањето на акциите, да биде целосно или делумно исклучено само со одлука за зголемување на основната главнина, во согласност со статутот, којашто мора да биде објавена на начинот на којшто се објавува свикувањето на собранието.

Собранието може да одлучува за исклучување на правото на првенство при запишување новоиздадени акции само врз основа на извештај, во писмена форма, на органот на управување во

којшто се наведуваат причините за ограничувањето или за исклучување и во којшто мора да се образложи цената на издавањето на акциите. Одлуката од став 2 на овој член се донесува со мнозинство од гласови кое не може да изнесува под три четвртини од претставените акции на собранието со право на глас.

2. Намалување на основната главнина

Член 22

Основната главнина може да биде намалена со:

- намалување на номиналниот износ на еден или на повеќе родови и на класи акции
- спојување на една или повеќе акции, со тоа што најмалиот номинален износ на споената акција не може да биде помал од едно ЕВРО;
- повлекување на сопствени и други акции, ако со повлекувањето се врши намалување на основната главнина.

По намалувањето на номиналниот износ и бројот на акциите, односно по повлекувањето на сопствените и на други акции, ако со повлекувањето се врши намалување на основната главнина и по уписот и по објавувањето на уписот на намалувањето на основната главнина во трговскиот регистар, акциите се поништуваат.

Основната главнина не може да се намали повеќе од најмалиот номинален износ определен за основната главнина со законот за трговските друштва.

Ако друштвото ја намали основната главнина спротивно од став 3 на овој член, одлуката за зголемување на основната главнина е ништакна, освен ако заедно со одлуката за намалување на основната главнина не биде донесена и долука за зголемување на основната главнина најмалку до најмалиот износ определен со Законот за трговските друштва.

Член 23

Намалувањето на основната главнина се врши со одлука за намалување на основната главнина што ја донесува собранието со мнозинство гласови коишто не може да изнесува под две третини од акциите со право на глас претставени на собранието.

Ако постојат повеќе родови акции, за полноважноста на одлуката е потребна согласност на акционерите од секој род акции, со мнозинство коешто не може да биде помало од мнозинството утврдено во став 1 од овој член. За давање согласност, акционерите од секој род акции донесуваат посебна одлука за согласност.

Со одлуката за намалување на основната главнина се определуваат износот, целта како и начинот за спроведување на намалувањето на основната главнина. Ако намалувањето на основната главнина се врши со цел да им биде вратен дел од намалената основна главнина на акционерите, тоа мора посебно да се наведе во одлуката.

Во поканата со којашто се свикува собранието на коешто се одлучува за намалувањето на основната главнина се наведуваат причината, целта и начинот на кој ќе се изврши намалувањето на основната главнина.

Во рок од осум дена од денот по извршеното намалување на основната главнина се поднесува пријава за упис во трговскиот регистар.

За се останато што е потребно да се преземе при зголемување и намалување на основната главнина ќе се применуваат одредбите од Законот за трговските друштва и Законот за хартии од вредност.

VII. ПОЛОЖБА, ПРАВА И ДОЛЖНОСТИ НА АКЦИОНЕРИТЕ

Член 24

Акционерите под еднакви услови имаат еднаква положба во друштвото.

Секој склучен договор или преземена друга правна работа од некои од акционерите со којашто се повредуваат правата и интересите на други акционери е ништовна, освен ако со тој договор, односно правна работа не се согласат сите акционери.

Член 25

Акционерите имаат право на учество во добивката, освен ако, според одлуката на собранието за употреба на добивката, донесена врз основа на закон и статутот, добивката е изоставена од распределба меѓу акционерите.

Учеството на акционерите во добивката се определува според родот и класата на акциите.

Дивиденда за секој род или класа на акции се плаќа сразмерно на сопствениците од тој род или класа акции.

Пред престанувањето на друштвото, на акционерите може да им се подели само добивка којашто произлегува од билансот на успех.

Член 26

Обичните акции им даваат на акционерите:

- право на глас во собранието на друштвото;
- право на плата на дел од добивката (дивиденда), и
- право на исплата на дел од остатокот од ликвидациската, односно стечајната маса на друштвото.

Член 27

Акционерите имаат обврски на давања утврдени со овој статут и не одговараат за обврските на друштвото.

Член 28

Секој акционер на друштвото, и кога не учествува во управувањето, има право лично да биде информиран за работењето на друштвото, да врши увид во книгите на друштвото и во другата документација, како и за своја лична употреба да подготвува преглед на финансиската состојба на друштвото, освен оние документи кои имаат статус на деловна тајна, со назнака деловна тајна утврдени како такви со акт на одборот на директори.

Секоја поинаква одредба утврдена во овој статут или друг акт на друштвото, која отстапува од став 1 на овој член, се смета за ништовен.

Член 29

Акционерот е должен на друштвото да му го плати номиналниот износ на акцијата, односно поголемиот износ ако акцијата е издадена со поголем износ од номиналниот износ, како и да му го пренесе непаричниот влог ако акцијата ја стекнува врз основа на внесување непаричен влог.

Условите за плаќање на акциите коишто акционерите ги запишале, а не ги платиле, се еднакви за сите акционери според родот и класата на акциите.

Акционерот неможе побарувањата спрема друштвото да ги пребива со уплатите на акциите ниту може над непаричните влогови да остварува право на задржување.

Друштвото не може на одредени акционери да им ја одложи уплатата ниту да ги ослободи од уплатата, ниту може на име на уплата да прими нешто друго од она што е предвидено со овој статут. Непаричниот влог што се состои од побарување се смета за внесен дури откако друштвото ќе го наплати односно преземе. Друштвото му одговара на акционерот ако за наплатувањето не се грижи со внимание на уреден и совесен трговец.

Член 30

Ако акционерот за повеќе од 60 (шеесет) дена не ја изврши стасаната уплата со камата поради задоцнување и договорената казна, друштвото може без повторно повикување да го лиши од неговите права од акцијата или од привремената акција. За лишувањето друштвото го известува акционерот со препорачано писмо и тоа го забележува во книгата на акции.

Ако поранешен акционер поседува акција или привремена акција, друштвото објавува дека правата од неа престанале.

Друштвото може акциите и привремените акции, кои се наоѓаат кај друштвото или на чување кај некоја установа, за еден месец од денот кога го пратило известувањето според став 1 на овој член да ги продаде на берза или на јавно наддавање на трошок и ризик на акционерот.

Откако ќе се покријат трошоците на известувањето, објавата и продажбата, каматите поради задоцнување и договорената казна, преостанатиот дел од порано уплатените износи му припаѓаат на друштвото.

Наместо акциите по кои правата престанале во смисла на став 2 на овој член друштвото издава нови акции и со нив постапува според ставовите 3 и 4 на овој член.

Член 31

Акционерот мора да ги плати акциите на повик на органот на управување на друштвото според условите под коишто ги запишал. Повикот се врши со лично известување на акционерите, освен ако со статутот поинаку не е определено.

Акционерот кој во согласност со ставот (1) од овој член навреме не ја изврши уплатата, нема право на глас се додека не ја плати сета заостаната уплата, вклучувајќи и законска затезна камата. Ако акционерот е во задоцнување со внесувањето на непаричниот влог, тој е должен да плати договорна казна под условите определени со договорот за преземање на непаричниот влог во согласност со статутот.

На акционерот, на кој иако му е даден дополнителен рок, нема да ги плати запишаните акции во рокот и според условите под кои ги запишал, му се одземаат акциите и се исклучува од друштвото. За исклучувањето од друштвото, акционерот се известува во писмена форма, со препорачано писмо или со писмо доставено лично на рака.

Акциите на исклучениот акционер друштвото ги продава преку берза или на друг организиран пазар. Акциите можат да се продадат и претворот во пари и на друг начин само со согласност на исклучениот акционер.

Член 32

Ако друштвото ги продаде акциите што ги одзело од исклучениот акционер:

- 1) под нивниот номинален износ, а средствата не се доволни да се намират неплатениот дел од влогот, како и трошоците и законската затезна камата, исклучениот акционер е должен на друштвото да му ја доплати разликата;
- 2) според нивниот номинален износ, по намирувањето на трошоците и законската затезна камата друштвото му го враќа претходно платениот износ намален за трошоците и затезната законска камата и
- 3) над нивниот номинален износ, по намирувањето на трошоците и законската затезна камата, друштвото му го враќа претходно платениот износ намален за трошоците и законската затезна камата, до номиналниот износ на акцијата, а разликата ја задржува друштвото.

Исклучениот акционер има обврска да плати и договорна казна, ако е утврдена во јавниот повик, за ненавремено внесување на непаричен влог. Со исплатите од ставот (1) на овој член не се исклучува и одговорноста на исклучениот акционер за причинетата штета на друштвото поради пропуштањето на уплатата.

VIII. СОБРАНИЕ НА ДРУШТВОТО

Член 33

Акционерите своите права во друштвото ги остваруваат на собранието, освен ако со законот не е поинаку определено.

На секој акционер запишан во акционерската книга, од денот на уписот, му припаѓа право на глас, освен ако со закон не е поинаку определено. Правото на учество го опфаќа и правото на учество во расправата.

Членовите на органот на управување учествуваат во работата на собранието без право на глас, освен ако не се акционери.

Член 34

Секој акционер може да овласти, со полномошно, свој полномошник на собранието (во понатамошен текст полномошник).

Овластувањето на полномошникот од став еден на овој член се дава со потпишување на писмено полномошно, заверено кај нотар.

За полномошник не може да биде определен:

- член на одборот на директори на друштвото или член на негово потесно семејство;
- раководно лице во друштвото или член на неговото потесно семејство;
- член на одборот на директори од поврзани или зависни друштва со друштвото;
- застапник по закон или друго овластено физичко лице од друштвото или од друго правно лице што е во сопственост на друштвото и
- вработен или овластен ревизор во друштвото.

Полномошното, по правило, се издава за едно собрание.

Ако полномошното не содржи ограничување или налог, полномошникот може да гласа по сопствена определба, но секогаш водејќи сметка за интересите на акционерот кој го дал полномошното.

Полномошното може да се откаже еднострано, без наведување на причините, од акционерот или од полномошникот, со доставување писмено известување до другата страна. Ако акционерот лично го евидентира своето присуство на собранието се смета дека полномошното за тоа собрание на полномошникот му е откажано и акционерот може своето право на глас да го остварува без ограничување, лично.

Давањето и откажувањето на полномошното се врши само според одредбите од овој член.

Член 35

Собранието на друштвото одлучува само за прашања изрично утврдени со законот и овој статут, а особено за:

- 1) измена на статутот на друштвото;
- 2) одобрување на годишната сметка, на финансиските извештаи и на годишниот извештај за работа на друштвото во претходната деловна година и одлучување за распределба на добивката;
- 3) изборот и отповикување на членовите на одборот на директори;
- 4) одобрување на работата и на водењето на работењето со друштвото на членовите на одборот на директори;
- 5) промена на правата врзани за одредени родови и класи акции;
- 6) зголемување и намалување на основната главнина на друштвото;
- 7) издавање акции и други хартии од вредност;
- 8) назначување овластен ревизор за ревизија на годишната сметка и на финансиските извештаи;
- 9) преобразба на друштвото во друга форма на друштво како и статусни промени на друштвото и
- 10) престанување на друштвото.

Собранието не може да одлучува за прашања од областа на управувањето, односно од областа на водењето на работењето на друштвото што се надлежност на одбор на директори, освен ако тоа со закон поинаку не е определено.

Член 36

Годишното собрание го свикува одборот на директори најдоцна три месеци по составувањето на годишната сметка, на финансиските извештаи и на годишниот извештај за работата на друштвото во претходната деловна година, а не подоцна од шест месеци од завршувањето на календарската година или 14 месеци од одржувањето на последното годишно собрание.

На годишното собрание:

- 1) се разгледуваат и усвојуваат годишната сметка, финансиските извештаи и годишниот извештај за работата на друштвото во претходната деловна година;

- 2) се одлучува за употребата на чистата добивка или за покривање на загубата;
- 3) се одобрува работата на членовите на одборот на директори;
- 4) можат да се разгледаат и други прашања доколку уредно бидат ставени на дневен ред.

Член 37

Ако одборот на директори не го свика годишното собрание навреме, собранието, без одлагање го свикуваат неизвршните членови на одборот на директорите.

Ако годишното собрание не го свикаат неизвршните членови на одборот на директори или ако од било кои причини не се одржи во рокот определен во член 36 став 1 од овој статут, одлука за свикување на годишното собрание може да донесе судот по предлог на кој било акционер.

Член 38

Кога тоа го бара интересот на друштвото и на акционерите, во време меѓу две годишни собранија, може да се свика собрание.

Одборот на директори, односно неизвршните членови на одборот на директори можат, со мнозинство гласови од своите членови, по своја иницијатива или по барање на акционер, да донесат одлука за свикување на собрание.

Барање за свикување на собрание можат да поднесат акционери кои имаат најмалку една десетина од сите акции со право на глас. Во барањето што го поднесуваат по писмен пат, акционерите кои бараат свикување собрание мораат да ги наведат целта и причините за свикувањето на собранието, своето име и презиме, местото на живеење и ЕМБГ, односно фирмата, седиштето и МБС ако акционерот е правно лице. Кон барањето акционерот доставува и извод од акционерската книга издадена од Централниот депозитар за хартии од вредност во кој што е наведен бројот на акциите со право на глас коишто ги поседуваат во друштвото.

Барањето се доставува до одборот на директори во седиштето на друштвото. Барањето може да биде содржано во еден документ или во два или повеќе документи потпишани од акционерите кои имаат најмалку една десетина од вкупниот број на акциите со право на глас.

Одборот на директорите, во рок од осум дена од денот на приемот на барањето на акционерите за свикување собрание, донесува одлука за прифаќање или за одбивање на барањето. Во одлуката за одбивање на барањето мора да се наведат причините поради коишто е така одлучено.

Ако по барањето на акционерите кои имаат мнозинство од сите акции со право на глас органот на управување, не свика собрание во рок од дваесет и четири часа од денот на поднесувањето на барањето, акционерите можат да поднесат предлог за свикување собрание до судот.

Член 39

Собранието на друштвото се свикува со објавување на јавен повик.

Јавниот повик се објавува во еден дневен весник на македонски јазик.

Рокот којшто тече од денот на објавување на јавниот повик за учество на собранието до денот на одржувањето на собранието не може да биде подолг од триесет дена ниту покус од дваесет и еден ден до денот на одржување на собранието.

Член 40

Јавниот повик за свикување собрание ги содржи следните податоци:

- 1) фирмата и седиштето на друштвото;
- 2) место и датум на одржување на собранието;
- 3) други процедурални формалности, пропишани со статутот, што се од значење за присуството на собранието и за начинот на гласање;
- 4) дневниот ред според кој ќе работи собранието, и
- 5) начинот на којшто се достапни материјалите за собранието.

Материјалите мораат да бидат достапни до акционерите од денот на објавувањето на јавниот повик.

Член 41

Собранието може да одлучува само за прашањата коишто се уредно ставени на дневен ред.

Собранието може да расправа, без право на одлучување, и за прашања коишто не се уредно ставени на дневен ред.

Секој акционер има право во кое било време да поднесува иницијатива за вклучување точки во дневниот ред на собранието коешто ќе биде свикано.

Акционери кои заедно поседуваат најмалку 5% од вкупниот број на акциите со право на глас можат по писмен пат да бараат дополнување на дневниот ред со вклучување една или повеќе точки во дневниот ред на собранието коешто е свикано и/или да предложат за усвојување одлуки по секоја од точките кои се вклучени или ќе бидат вклучени во дневниот ред на седницата на собранието на друштвото.

Барањето за вклучување на една или повеќе точки во дневниот ред на собранието коешто е свикано и/или предлагањето на одлуки за усвојување се испраќа до одборот на директори односно до свикувачот на собранието назначен од судот да свика собрание, во согласност со законот, и тоа во рок од осум дена од денот кога е објавен јавниот повик за учество на собранието.

Член 42

Барањето за вклучување една или повеќе точки во дневниот ред на собрание коешто е свикано не може да се одбие освен во случаите:

- 1) ако акционерот, односно акционерите го пропуштиле рокот од став 5 на член 41;
- 2) ако акционерот, односно акционерите не поседуваат доволен број акции, во согласност со став 4 од член 41;
- 3) ако предлогот не ги исполнува другите услови предвидени со закон и овој статут;
- 4) ако точката, односно точките коишто се бара да бидат вклучени во дневниот ред на собранието не спаѓа во надлежност на собранието или не се во согласност со законот и со статутот.

Барањето за вклучување една или повеќе точки во дневниот ред на свикано собрание, органот што го свикал собранието, односно лицето определено од судот да свика собрание го објавува на ист начин на којшто го објавиле јавниот повик за учество на свиканото собрание, најдоцна осум дена пред денот на неговото одржување.

Член 43

Секој акционер кој има намера да учествува на свикано собрание е должен да го пријави своето учество на собранието (пријава за учество на собранието) најдоцна пред почетокот на седницата на закажаното собрание.

Списокот на пријавените кандидати го подготвува одборот на директори односно лицето овластено за свикување на собранието.

Списокот на пријавените акционери од став 1 на овој член се става на увид во седиштето на друштвото.

Пред почетокот на одржувањето на собранието, одборот на директори, односно лицето овластено за свикување на собранието го споредува списокот на пријавените акционери според состојбата во акционерската книга добиена од Централниот депозитар за хартии од вредност четириесет и осум часа пред одржувањето на седницата на собранието.

Пред почетокот на одржувањето на собранието, списокот од став 3 на овој член го потпишува секој присутен акционер, односно полномошник на акционер со што го верификува своето присуство на собранието. Потпишаниот список, со свој потпис, го заверуваат председавачот со собранието и записничарот. По заверката на списокот претседавачот со собранието го констатира кворумот за работа.

Член 44

Во верификациониот список на присутните акционери се назначува името и презимето односно фирмата, адресата и седиштето на акционерот, односно неговиот застапник на акциите и бројот на гласовите кои по основ на акциите му припаѓаат на секој акционер.

Заверениот список на присутните акционери кои им се дава на увид на сите учесници на собранието пред првото гласање. Секој верификуван учесник на собранието може да бара копија на потпишаниот список, на свој трошок, којшто не може да биде поголем од вистинскиот трошок.

Член 45

Седницата на собранието на друштвото, по правило се одржува во седиштето на друштвото, а може да се одржи и во друго место.

За местото на одржување на седницата на собранието одлучува одборот на директори.

Член 46

Собранието може да работи (кворум за работа) ако на седницата присуствуваат верификувани учесници на собранието кои поседуваат најмалку мнозинство од вкупниот број на акциите со право на глас, освен ако со законот и статутот не е определено поголемо мнозинство.

Ако на собранието не се обезбеди кворум од став 1 на овој член собранието не може да почне со работа. За време што не е подолго од 15 (петнаесет дена) од денот за којшто е закажано одржувањето на собранието коешто немало кворум за работа се закажува нов термин за одржување на собранието (презакажано собрание) коешто и се одржува во овој рок. Новиот термин за одржување се објавува на начинот на којшто е објавено свикувањето на собранието коешто немало кворум за работа.

Член 47

Учество на презакажаното собрание повторно не се пријавува. Пред да се почне со работа на презакажаното собрание се пристапува кон потпишување на списокот со што секој присутен го верификува своето присуство на презакажаното собрание. Потпишаниот список со свој потпис го заверува претседавачот со собранието и записничарот. По заверката на списокот претседавачот со собранието го констатира присуството на пријавените акционери, односно на нивните полномошници, односно кворумот за работа на собранието.

Секој верификуван учесник на презакажаното собрание може да бара копија на потпишаниот список на свој трошок.

На презакажаното собрание може да се одлучува само по прашањата утврдени во дневниот ред за првото свикување на собранието без оглед на бројот на присутните акционери и бројот на акциите што ги имаат. На презакажаното собрание не може да се одлучува за прашањата за коишто, согласно законот за трговските друштва се одлучува со поголемо мнозинство од кворумот од став 1 на член 46 од овој Статут.

Член 48

Секој акционер може да бара на негов трошок да му се даде препис од сите предлози за точки што се на дневен ред на собранието.

Акционерите можат во просториите на друштвото да ги прегледаат сите списи кои се подготвуваат за собранието.

Член 49

Одлуките на собранието се донесуваат со мнозинство од акциите со право на глас претставени на собранието, освен ако со законот и овојот статут не е определено поголемо мнозинство или не се пропишани други услови во поглед на мнозинството со коешто се донесуваат одлуките на собранието.

Член 50

Со седницата на собранието претседава претседавач (во натамошниот текст: претседавач со собранието). Претседавачот со собрание го определува редоследот на работата и го одржува редот на седницата на собранието, а може да утврди и правила за водење на седницата на собранието.

Претседавачот со собранието се избира за секое одделно собрание.

Мандатот на претседавачот со собранието трае до избор на претседавач на наредното собрание коешто треба да биде одржано.

За претседавач на собранието може да биде избран секој акционер или лице коешто застапува акционер. За претседавач со собранието неможе да биде избран член на одборот на директори.

Член 51

Ако дојде до прекин на седницата на собранието што започнало со работа, присутните акционери на седницата на собранието може да одлучат собранието да продолжи со работа во време и место коешто се определува со мнозинство гласови од кворумот за работа на собранието, освен ако со статутот не е определено поголемо мнозинство. Одложувањето не може да биде подолго од осум дена од денот на прекилот.

Ако дојде до прекин на седницата на собранието што почнало со работа, а собранието не донело одлука за продолжување со работа, во согласност со став 1 на овој член, претседавачот со собранието го определува времето и местото на продолжувањето на прекинатата седница на собранието, освен ако со статутот не е поинаку определено.

Член 52

Учество на продолжувањето на прекинатата седница на собранието повторно не се пријавува. Акционерот кој не го пријавил учеството на собранието чијашто седница е прекината има право да го пријави своето учество пред почетокот на продолжената седница според состојбата во акционерската книга. На почетокот на продолжената седница на собранието се пристапува кон повторно потпишување на списокот на пријавените акционери, односно на полномошниците со што секој присутен го верификува своето присуство на продолжението на прекинатата седница на собранието. Потпишаниот список, со свој потпис повторно го заверуваат претседавачот со собранието и записничарот. По заверувањето на списокот претседавачот со собранието го констатира кворумот за работа на продолжението на прекинатата седница на собранието.

Заверениот список од став 1 на овој член им се дава на увид на сите учесници на продолжението на прекинатата седница на собранието пред првото гласање. Секој верификуван учесник на собранието може да бара копија на потпишаниот список на свој трошок.

Ако продолжената седница на собранието нема кворум за работа или таа не се одржи во рокот од став 1 од претходниот член, се закажува ново собрание според условите, начинот и постапката определена со законот и овој Статут.

Одлуките донесени на собранието коешто по започнувањето со работа ја прекинало работата, без разлика на тоа дали ќе продолжи со работа, се сметаат за полноважни. На седницата на којашто собранието продолжило да работи, собранието расправа и одлучува само по точките коишто не се разгледани и по коишто не се одлучувало.

Член 53

Право на глас се стекнува со целосно уплата на паричен влог, односно со целосно внесување непаричен влог.

Акционерите правото на глас во собранието го остваруваат според номиналниот износ на акциите, сразмерно со делот од запишаниот капитал што го претставува.

Со давањето на акциите во залог, акционерите не го губат правото на глас.

За акциите во сопственост на малолетник или друго деловно неспособно лице, правото на глас го остварува неговиот законски застапник, односно старател, лично или преку полномошник определен со писмено полномошно, заверено кај нотар.

За акциите во сопственост на починато лице, до завршувањето на оставинската постапка, правото на глас го остварува заедничкиот застапник определен од наследниците на починатиот со писмено полномошно заверено кај нотар.

Член 54

Начинот на гласањето го определува претседавачот со собранието. За броење на гласовите се избира најмалку еден бројач на гласови.

Собранието по правило за сите прашања ставени на дневен ред одлучува јавно

По барање на еден или повеќе акционери кои имаат најмалку една десетина од вкупниот број на акции со право на глас, се пристапува кон тајно гласање.

Член 55

Ако на барање на еден или на повеќе акционери кои имаат најмалку една десетина од вкупниот број на акции со право на глас, гласањето е тајно, гласањето се спроведува согласно одредбите на Законот за трговските друштва.

Член 56

Собранието работи на седници.

Седниците се одржуваат најмалку еднаш годишно. Седница може да се свика и по потреба кога тоа го бараат интересите на друштвото.

Собранието го отвора претседавачот со собранието.

Претседавачот прво ќе утврди дали е преставен доволниот дел од основната главнина.

Без согласност на мнозинството, претседавачот, не може да го измени редот на точките на дневниот ред или да симне некоја точка од дневниот ред.

Член 57

За работа на собранието се води записник којшто содржи податоци за:

1. фирмата и седиштето на друштвото;
2. датумот, времето и местото на одржување на собранието;
3. името на претседавачот со собранието, односно името на записничарот и имињата на членовите на комисијата за гласање или имињата на бројачите на гласови, ако се избираат;
4. дневен ред на собранието;
5. бројот на присутните акционери, односно полномошниците на акционери и кворумот за работа;
6. расправата водена на собранието;
7. значајните настани на собранието како и поднесените предлози;
8. одлуките, бројот на гласови „ЗА„ и „ПРОТИВ„ и бројот на „ВОЗДРЖАНИТЕ„ гласови;
9. Оградувањата, односно противењата на акционер, член на органот на управување, против некоја одлука ако е изјавено оградување, односно противење.

За записничар и заверувачи на записник не може да биде избран член на органот на управување на друштвото ниту претседавачот со собранието. Записникот се подготвува најдоцна во рок од осум дена од денот на одржувањето на собранието и него го потпишуваат записничарот и претседавачот со собранието, а го заверуваат заверувачи на записникот.

Секој акционер може да бара од извршните членови на Одборот на директорите, издавање копија на записникот од собранието, на негов трошок. Трошокот не може да биде поголем од стварните трошоци.

Ако собранието одлучува за измена на податок што, во согласност со член 298 од Законот за трговските друштва, се запишува во трговскиот регистар записникот го води нотар.

Кога записникот го води нотар, записникот се подготвува најдоцна во рок од три дена од денот на одржувањето на собранието и него го потпишува нотарот и претседавачот со собранието. Копијата на барање на акционерите дава нотарот кој го водел записникот.

Записниците заедно со прилозите се чуваат најмалку десет години.

Член 58

За ништовноста и побивање на одлуките на собранието ќе се применуваат одредби од Законот за трговските друштва.

IX. УПРАВУВАЊЕ И РАКОВОДЕЊЕ СО ДРУШТВОТО

Член 59

Управувањето со друштвото е организирано според едностепениот систем.

Друштвото има одбор на директори.

Член 60

Одборот на директори има 5 (пет) члена.

Собранието ги избира членовите на одборот на директори.

При изборот на членовите на одборот на директори се назначува кој член се избира за независен член на одборот на директори. Независниот член се избира од редот на неизвршните членови на одборот на директори.

Од членовите избрани во одборот на директори, одборот на директори назначува 1 (еден) извршен член на одборот на директори (во натамошен текст: „генерален директор“). Член на одборот на директори кој е избран за независен член на одборот на директори не може да биде избран за извршен член на одборот на директори.

Член 61

За член на одборот на директори можат да бидат избрани физички лица кои се деловно способни и правни лица.

Ако за член на одборот на директори биде избрано правно лице, правното лице, веднаш по изборот назначува постојан застапник со исти права, обврски и одговорност како и другите неизвршни членови.

а) Членови на Одборот на директори

Член 62

Членовите на одборот на директори ги избира собранието со мнозинство гласови од акциите со право на глас од кворумот определен за работа на собранието со законот и овој статут.

Пред да се пристапи кон избор на член на одборот на директори, за секој кандидат, во писмена форма, се објавуваат податоци за возраста, полот, образованието и другите професионални квалификации, работно искуство и како го стекнал, во кои друштва е или бил член на орган на управување, односно на надзорен одбор и други поважни функции што ги вршел, бројот на акциите што ги поседува во друштвото и во други друштва како и заемите и другите обврски коишто ги има спрема друштвото.

Податоците утврдени во став 2 од овој член се објавуваат најдоцна седум дена пред собранието да пристапи кон избор, така што податоците да бидат достапни на секој акционер.

Одлуката на собранието за избор на одборот на директори односно на нивен член влегува во сила од денот на донесувањето. Пријавата за упис во трговскиот регистар на избраниот одбор на директори ја поднесува лицето определено со одлука на собранието.

Член 63

Членовите на одборот на директори, се избираат за период од пет години.

Членовите на одборот на директори можат да бидат избрани без разлика на тоа колку мандати претходно биле избрани.

Член 64

Неизвршен член на одборот на директори во исто време, не може да биде избран во повеќе од пет одбори на директори како неизвршен член, како ни во повеќе од пет надзорни одбори на акционерски друштва со седиште во Република Северна Македонија.

Извршен член на одборот на директори не може да биде избран за извршен член во други акционерски друштва со седиште во Република Северна Македонија, освен во банки, во друштва за осигурување и во други друштва ако тоа е определено со закон.

Член 65

Одборот на директори, од редот на своите неизвршни членови, со мнозинство гласови од вкупниот број членови на одборот на директори, избира претседател на одборот.

Одборот на директори може да го разреши претседателот во кое било време и да избере нов претседател.

Претседателот на одборот на директори ги свикува и претседава со состаноците, одговорен е за водењето евиденција на состаноците и организирањето на другите начини (форми) на работа и одлучување на одборот на директори.

Ако претседателот од кои и да е причини не е во можност да ја врши функцијата претседател или ако е отсутен, со состаноците на одборот на директори претседава друг неизвршен член, избран со мнозинство гласови на присутните членови на одборот на директори.

Член 66

Ако одделни членови на одборот на директори, престанат да ги вршат своите функции во текот на мандатот или ако се спречени да ги вршат, другите членови на Одборот на директори, продолжуваат со работа до пополнување на испразнетото место.

Ако бројот на членовите на Одборот на директори, се намали под бројот определен со статутот, но не помал од минималниот број определен со законот, одборот на директори може во рок од деведесет дена од денот кога на членот му престанала функцијата, да го пополни неговиот состав со избор на вршител на должноста член на одборот на директори, до наредното собрание. Донесените одлуки и преземените правни работи и дејствија од страна на одборот на директори, остануваат полноважни.

Ако бројот на членовите на одборот на директори, се намали под бројот определен со закон, преостанатите членови на одборот на директори, мораат во рок од три дена да свикаат собрание за да се пополни составот на одборот на директори. Ако собранието не биде свикано во овој рок, собранието го свикнуваат неизвршните членови на одборот на директори, во рок од три дена по истекот на претходниот рок.

Ако одборот на директори, не изврши избор на вршител на должноста член на одборот на директори, ако преостанатите членови на одборот на директори не го свикаат собранието, односно ако неизвршните членови на одборот на директори не го свикаат собранието во роковите од ставовите 2 и 3 на овој член секое лице кое има правен интерес може, со предлог, да бара од судот да определи физичко лице кое ќе го свика собранието.

Член 67

Членовите на одборот на директори како и членовите на нивните семејства (сопругници, родители и деца) без одобрение на одборот на директори не смеат:

- за своја или туѓа сметка да вршат работи коишто спаѓаат во предметот на работење на друштвото;
- да вршат друга дејност или активност во друго друштво, со ист или сличен предмет на работење, платена или неплатена, за сопствена сметка или за сметка на други лице;
- да биде член на орган на управување или член на надзорен одбор, односно контролор во друго друштво коешто има ист или сличен предмет на работење како и друштвото, и
- во просториите на друштвото да врши работи за своја или туѓа сметка.

Пред изборот на физичко лице за член на одборот на директори, кандидатот во писмена форма, го известува органот на друштвото овластен за неговиот избор за сите свои дејности и активности во друго друштво, платени или неплатени, кои ги врши за сопствена сметка или за сметка на кое било други лице.

Собранието мора да биде известно на првата наредна седница за даденото одобрение од став 1 на овој член.

Ако членот на одборот на директори, постапи спротивно на забраните од став 1 на овој член, односно премолчи релевантен факт во известувањето од став 2 на овој член, друштвото може:

- да бара надомест на штета; или
- да бара на друштвото да му ја отстапи правната работа што ја склучил за своја сметка и да му ја даде користа што потекнува од правната работа склучена за своја или туѓа сметка.

Ако членот на одборот на директори, не ја надомести штетата или не му ја отстапи правната работа на друштвото склучена за своја сметка или не му ја даде на друштвото користа што потекнува од правната работа склучена на своја или туѓа сметка или на друштвото не му го пренесе побарувањето коешто произлегло од неа, останатите членови на одборот на директори и кој било акционер можат да поднесат тужба за остварување на барањата од став 4 на овој член.

Правото за остварување на барањата од став 4 на овој член застарува во рок од деведесет дена од денот кога неизвршните членови на одборот на директори, односно акционер дознале за дејствието врз основа на кое постои право на надомест на штета, односно право да бара друштвото да му ја отстапи правната работа што ја склучил за своја сметка и да му ја даде користа што потекнува од правната работа склучена за своја или туѓа сметка. По истекот на рокот од пет години од денот на настанувањето на повредата на забраната, барањата од став 4 на овој член неможат да се остварат.

б) Извршен член на одборот на директори (генерален директор)

Член 68

Извршниот член на одборот на директори се избира со едногласна одлука на членовите избрани во одборот на директори од страна на Собранието со мандат од 5 (пет) години и го носи називот Генерален директор.

Ако Одборот на директори има повеќе од еден извршен член, членовите на Одборот на директори со мнозинство гласови определуваат кој извршен член ќе го застапува и преставува друштвото и кој е посебно одговорен за прашањата на вработените и односите со нив.

Извршен член на одборот на директори може да биде отповикан од страна на одборот на директори со мнозинство гласови во кое било време, со или без образложение. На отповиканиот извршен член му мирува својството на член во одборот на директори до наредното собрание на коешто ќе одлучи дали ќе биде отповикан пред истекот на мандатот за којшто е избран.

Извршен член на одборот на директори кој е отповикан има право да бара надомест на штета ако така е договорено во договорот склучен согласно законот и овој статут.

Член 69

Генералниот директор го застапува друштвото во односите со трети лица во земјата и странство и е одговорен за водењето на работите на друштвото, на начинот и според условите утврдени со закон, овој статут и договорот, одговорен е за кадровската политика и безбедноста на друштвото.

Член 70

За генерален директор може да биде именувано физичко лице кое е деловно способно и има завршено најмалку високо образование и шест години работно искуство од соодветната област со која раководи што конкретно се уредува со актите на друштвото.

Ниту едно лице во исто време не може да биде неизвршен и извршен член на Одборот на директорите доколку ги исполнува условите утврдени со овој статут и актите на друштвото.

Генералниот директор е одговорен за непосредно водење на работите на друштвото од областа со која раководи, а во согласност со законот, овој статут, колективниот договор и другите акти на друштвото.

Правата и обврските од работниот однос што ги стекнал извршен член на одборот на директори кој пред изборот е во работен однос во друштвото, утврдени со договор за работа, му мируваат. Мирувањето започнува со денот на изборот на тоа лице.

Член 71

Без одобрение на членовите на одборот на директори, извршен член на одборот на директори не смее да врши било каква дејност или активност во друго друштво, платена или не, за сопствена сметка или за сметка на друго лице.

Ако одборот на директори даде одобрение за некоја активност на извршен член, за тоа го известува собранието на друштвото.

Член 72

Секој договор во кој друштвото е странка и во кој извршен или неизвршен член на одборот на директори има интерес, дури и на посреден начин, може да биде склучен ако добие одобрување најмалку од мнозинството членови на одборот на директори кои немаат интерес односно од страна на собранието на акционери со мнозинство гласови на присутните акционери кои немаат интерес.

Ако член на одборот на директори или заинтересирианиот член дојде до сознание дека е исполнет некој од условите од став 1 на овој член, за тоа го известува одборот на директори. Заинтересирианиот член има право да биде сослушан, но не може да учествува во расправата или во одлучувањето за давање на одобрението од став 1 на овој член.

Врз основа на одбивањето на одборот на директори да даде одобрение или врз основа на нередугарноста на одлуката со која се дава одобрение неможат да се истакнуваат барања против трети лица, освен ако друштвото докаже дека третото лице знаело за непостоењето на одобрението или за нередугарноста на одлуката или земајќи ги предвид сите околности, не можело а да не знае за тоа.

Член 73

Другите права и обврски на генералниот директор, покрај правата и обврските утврдени со закон и овој статут ги остварува според условите утврдени во договорот за уредување на односите меѓу извршен член на одборот на директори и друштвото во согласност со Законот за трговските друштва.

Член 74

Генералниот директор го застапува друштвото во односите со трети лица и е одговорен за водење на рботите на друштвото, на начинот и според условите утврдени со овој статут.

Со исклучок на овластувањата што законот изречно му ги дава на Собранието на друштвото, како и овластувањата кои на посебен начин се резервирани за одборот на директори, генералниот директор има најшироки овластувања во рамките на своите надлежности да дејствува во сите околности во името на друштвото.

Член 75

Генералниот директор може да има помошник директор.

Помошник директорот има статус на работник со посебни овластувања и одговорности.

Бројот на помошниците директори го утврдува одборот на директори со посебна одлука.

Помошниците на генералниот директор ги именува и разрешува одборот на директори на предлог од генералниот директор.

Правата и обврските на помошник директорот се уредуваат со договор за уредување на односите меѓу одборот на директори и раководното лице. Во името на одборот на директори договорот со раководното лице го потпишува претседателот на одборот на директори.

Член 76

Извршен член на одборот на директори, најмалку еднаш во три месеца му поднесува на одборот на директори пишан извештај за работењето на друштвото, а по истекот на деловната година поднесуваат и годишна сметка, годишни финансиски извештаи и годишен извештај за работењето на друштвото.

На барање на неизвршните членови на одборот на директори, извршниот член на одборот на директори, составува посебен извештај за состојбата на друштвото или за некое прашање од неговото работење.

Неизвршните членови на одборот на директори, можат сами или преку други лица да преземаат дејствија заради стекнување увид во работењето на друштвото и управувањето со него од страна на извршниот член на одборот на директори. На барање на најмалку една третина од неизвршните членови на одборот на директори, извршниот член на одборот на директори, е должен да ги подготвува сите документи и известувања потребни за вршење на надзор над неговата работа.

Секој неизвршен член на одборот на директори, заради извршување на својата функција, има право да ги разгледува сите извештаи, акти и документи што извршниот член на одборот на директори, ги доставува на неизвршните членови на одборот на директори.

Член 77

Со исклучок на овластувањата за коешто со закон е изрично определено дека ги врши одборот на директори, генералниот директор има најшироки овластувања да ги врши сите работи

сврзани со раководењето, спроведувањето на одлуките на одборот на директори и вршењето тековни активности на друштвото и да дејствува во сите околности во име на друштвото и да го застапува друштвото во однос со трети лица. Генералниот директор за склучување на договори за купување и продавање кои се однесуваат на располагање со основни средства или долгорочни пласмани, чија вредност е поголема од 10% од основната главнина на друштвото, потребна е согласност од одборот на директори или од собранието.

Во овластувањето на работите од став 1 на овој член, генералниот директор ги има следните овластувања:

- а) ја предлага деловната политика и го води работењето на друштвото;
- б) го организира и раководи со процесот на трудот;
- в) ја предлага програмата за работа и планот на друштвото на одборот на директори и презема мерки за нивно спроведување;
- г) ги извршува заклучоците и одлуките на собранието и одборот на директори;
- д) ја предлага внатрешната организација на друштвото;
- ѓ) ги именува и разрешува: помошниците на ген. директор, директорите на секторите и раководителите на одделенија без оглед дали истите се вработени или имаат статус на раководни лица и/или работници со посебни овластувања и одговорности и одлучува за нивната одговорност;
- е) утврдува потреба и врши избор на работници по распишаниот оглас, односно конкурс;
- ж) го утврдува работниот придонес на работниците;
- з) одлучува за распоредување на работниците во зависност од потребите на работа;
- и) одлучува по барањата на работниците за користење годишен одмор, платено и неплатено отсуство;
- ј) одлучува за службени патувања во странство на работниците вработени во друштвото;
- к) донесува поединачни одлуки, наредби, правилата/правилници и акти чие што донесување не е во надлежност на собранието, односно одборот на директори;
- л) одлучува за ангажирање на надворешни соработници и други надворешни извршители во зависност од потребата на друштвото;
- љ) дава упатства и налози на работниците во врска со работата;
- м) го организира пописот на основните средства;
- н) задолжен е и одговорен за средствата на друштвото;
- њ) одлучува за задолжување со кредит, заем, залог, гаранција, за купување и отуѓување на основни средства и на имотот на друштвото чија што вредност е помала од 50% од планираниот месечен вкупен приход;
- о) формира органи и работни тела како негови постојани или привремени тела за извршување на повремени или постојани работи од својот делокруг на работа, со што се определува нивниот состав, надлежност и делокруг на работа;
- п) изрекува мерки и одлуки во случај на кршење на работен ред и дисциплина или работни обврски, одлучува за престанок на работен однос и по други прашања во врска со работниот однос на работниците согласно законот, колективниот договор, правилата и другите акти на друштвото, и
- р) врши и други работи утврдени со закон, овој статут, колективен договор и други акти на друштвото како и менаџерскиот договор кој во име на друштвото ги потпишува претседателот на одборот на директорите.

Генералниот директор ги пријавува фактите кои подлежат на упис во трговскиот регистар, ако со закон поинаку не е уредено.

Член 78

Генералниот директор им издава налози и упатства на работниците со посебни овластувања и одговорности во врска со извршувањето на заклучоците и одлуките донесени од собранието, односно одборот на директори.

Член 79

Генералниот директор ќе биде разрешен пред истекот на времето на кое е именуван и на сопствено барање.

Член 80

Ако генералниот директор е спречен функцијата да ја врши подолго од шест месеци, одборот на директорите именува друг генерален директор.

Член 81

Генералниот директор може во било кое време да биде разрешен од страна на одборот на директори со мнозинство гласови само во случаевите утврдени во договорот за уредување на односите меѓу извршен член (генерален директор) и друштвото во согласност со законот. Ако извршниот член биде разрешен спротивно на условите предвидени во договорот, има право да бара надомест на штета согласно договорот.

в) Работа на одборот на директори

Член 82

Одборот на директори во рамките на овластувањата определени со законот и статутот и овластувањата што изрично му се дадени од собранието, управува со друштвото. Одборот на директори има најшироки овластувања во управувањето со друштвото во рамките на предметот на работењето на друштвото и во дејствувањето во сите околности во името на друштвото, со исклучок на овластувањата што изрично им се дадени на неизвршните членови на одборот на директори.

Актите на Одборот на директорите кои се донесени надвор од надлежностите, односно овластувањата утврдени согласно став 1 од овој член, го обврзуваат друштвото во односите со трети лица, доколку не се докаже дека трети лица знаеле дека актите ги надминуваат надлежностите, односно овластувањата, или дека тоа морале да го знаат со оглед на сите околности.

Како работи утврдени со овој статут, согласно став 1 од овој член, одборот на директори ги врши следниве работи:

- 1) донесува планови и програми за работа;
- 2) подготвува предлози за собранието и ги извршува неговите налози;
- 3) за задолжување со кредит, заем, залог, гаранција, за купување и отуѓување на основни средства и на имотот на друштвото чија што вредност е поголема од 50% од планираниот месечен вкупен приход;
- 4) донесува општи и поединачни акти чие донесување не е во надлежност на собранието, односно генералниот директор на друштвото;
- 5) одлучува како второстепен орган по приговорите и другите барања на работниците по основ на работа, доколку со закон или колективниот договор не е поинаку определено, која надлежност одборот на директори ја доверува на посебна постојана комисија за одлучување од втор степен за одлучување од работни односи, чиј состав, именување и замена на членови, ќе биде уреден со посебна одлука;
- 6) одлучува за ставање хипотека на друштвото;
- 7) донесува одлуки за службено патување во странство на генералниот директор на друштвото;
- 8) формира органи и работни тела како негови постојани или привремени тела за извршување на повремени или постојани работи од својот делокруг на работа со што се определува нивниот состав, надлежност и делокруг на работа;
- 9) донесува одлуки од различна проблематика во рамките на дејноста на друштвото, која не е ставена во надлежност на други органи;

- 10) се грижи за уредна и навремена изработка на периодични извештаи и годишна сметка на друштвото, и
- 11) врши други работи утврдени со закон, овој статут и други акти на друштвото.“

Член 83

Одборот на директори не може да ги пренесе врз извршните членови овластувањата кога се одлучува за:

- 1) затворање (престанување) или пренос на претпријатие или на негов дел што учествува со над 10% во приходот на друштвото;
- 2) намалување или проширување на предметот на работење на друштвото;
- 3) суштествени внатрешни организациони промени на друштвото што се определуваат со акт на друштвото;
- 4) воспоставување долгорочна соработка со други друштва од суштествено значење за друштвото или нејзино прекинување;
- 5) основање и престанување на трговско друштво што учествува со над една десеттина во основната главнина на друштвото;
- 6) основање и престанување на подружници на друштвото;
- 7) одлучувањето за задолжување на кредит, заем за купување и отуѓување на имотот на друштвото чијашто вредност е проценета над 20% до 50% од книговодствената вредност на имотот на друштвото;
- 8) одлуките за економски, технолошки и организационен вишок на работниците; и
- 9) донесувањето на плановите и програмите за работа.

Член 84

Членовите на одборот на директори во согласност со нивната положба, определена со статут и закон, имаат исти права и обврски, без оглед на тоа како се распределени правата и обврските, меѓу нив во органот. Работите ги вршат заедно според овластувањата определени со овој статут и закон и според работите што им се доверени во согласност со овој статут и со законот.

Актите, односно одлуките на одборот на директори кои се донесени надвор од нивните овластувања определени со овој статут и со законот, го обврзуваат друштвото во односите со трети лица, освен кога третото лице знаело или со оглед на околностите, морало да знае за тоа.

Одборот на директорите одлучува на начин определен со закон, овој статут и со неговиот деловник за работа. Деловникот за работа се донесува на начин определен со статутот.

Член 85

Неизвршните членови, покрај овластувањата што со овој статут им се определени во вршењето на правото на надзор над водењето на работењето од страна на извршните членови, имаат право да вршат увид и да ги проверуваат книгите и документите на друштвото како и имотот, особено благајната на друштвото и хартиите од вредност и стока. Неизвршните членови, за вршење одделни стручни работи од надзорот можат да задолжат кое било вработено лице во друштвото или друго стручно лице.

Во вршењето на надзорот, претседателот на одборот на директори или кој било неизвршен член, овластениот ревизор или други лице определено со статутот или акционери кои претставуваат најмалку една десеттина од акциите со право на глас, можат да бараат свикување на состанок на одборот на директори. Барањето се доставува до претседателот на одборот на директори.

Член 86

Одборот на директори може да работи и да одлучува ако на состанокот се присутни најмалку половина од сите негови членови, од кои бројот на присутните неизвршни членови на одборот на директори мора да биде поголем од бројот на присутните извршни членови на одборот на директори.

Одборот на директори ги донесува одлуките со мнозинство гласови од кворумот определен во став 1 на овој член, ако со закон и со статутот не е определено поголемо мнозинство.

Гласот на претседателот на одборот на директори, а во негово отсуство на претседавачот кој е овластен од претседателот да го заменува, е одлучувачки во случај на поделба на гласовите, освен ако со статутот не е поинаку определено.

Одлуките на одборот на директори влегуваат во сила од денот на нивното донесување, освен ако со закон не е поинаку определено.

Член 87

Одборот на директори одржува состанок кога тоа го налага извршувањето на работите во рамките на неговите надлежности.

Одборот на директори во текот на годината, задолжително одржува најмалку 4 (четри) состаноци и тоа на секои три месеца, при што еден од нив мора задолжително да се одржи во рок од еден месец пред одржувањето на годишното собрание.

Секој член на одборот на директори со барање поднесено во писмена форма, може со наведување на причините и целта, да бара од претседателот да свика состанок на одборот на директори.

Ако членот кој барал свикнување на состанок добие поддршка од најмалку една третина од членовите на одборот на директори се свикнува состанок, претседателот на одборот на директори мора да свика состанок во рок од петнаесет дена од денот кога е поднесено барањето.

Свикнувањето на состанокот од став 3 на овој член се врши со известување до сите членови на одборот на директори што е вообичаено за свикнување на состаноците на одборот на директори, во коешто се наведуваат причините, времето и местото на одржувањето на состанокот.

Член 88

Одборот на директори може да одлучува и без одржување состанок ако сите членови на одборот на директори дадат согласност за одлуката којашто се донесува без одржување состанок.

За сите одлуки донесени на начинот од став 1 на овој член, претседателот на одборот на директори или физичкото лице коешто тој ќе го овласти, подготвува записник во којшто се евидентираат одлуките. Записникот го потпишува претседателот на одборот на директори, а во негово отсуство - член на одборот на директори, најдоцна во рок од триесет дена од денот на давањето согласност за одлуката којашто ја донеле без одржување состанок.

Одлуките донесени на начинот од став 1 на овој член влегуваат во сила со денот на давањето на согласноста од став 1 на овој член од страна на сите членови на одборот на директори, освен ако во одлуката не е утврден друг момент на влегување во сила. Давањето на согласноста може да биде извршено со своерачен потпис, или со потпис испратен по факс или по електронски пат на предлог-одлуката.

Член 89

Членовите на одборот на директори можат да учествуваат и одлучуваат на состанок, организиран со користење на конференциска телефонска врска или со користење на друга аудио и визуелна комуникациска опрема, со тоа што сите лица кои учествуваат на така организиранитостанок можат да се слушаат и да разговараат еден со друг. Учеството на ваквите состаноци се смета за присуство и лично учество на лицата кои се вклучени на овој начин.

Учеството на состанокот се запишува во записникот на одборот на директори, кој го потпишуваат сите членови што учествувале на состанокот, организиран на начин од став 1 на овој член.

Член 90

Одборот на директори може да формира една или повеќе комисии од редот на своите членови и од други лица.

Комисиите не можат да одлучуваат за прашања што се во надлежност на Одборот на директори ниту можат да им се пренесат нивните права и обврски.

Составот, условите, содржината на работа и начинот на работењето на овие комисии поблиску се уредуваат со други акти на друштвото донесени во согласност со статутот.

Сите активности на комисиите подлежат на одобрение од страна на органот на управување.

Член 91

За работа на секој состанок на одборот на директори и на комисиите, без разлика на тоа како е одржан состанокот, се подготвува записник.

Записникот мора да се изготви во рок од три дена од денот на одржувањето на состанокот, освен ако со закон не е поинаку определено.

Записникот треба да содржи податоци за начинот на којшто работел одборот на директори (на состанок или на друг начин), времето и местото на одржувањето на состанокот, лицата кои присуствувале и дневниот ред на состанокот, прашањата кои биле предмет на гласање и резултатите од секое гласање вклучувајќи ги и имињата на членовите кои гласале "ЗА" и "ПРОТИВ" одлуките усвоени на состанокот. Во записникот може, по барање на членот кој гласал "ЗА" и "ПРОТИВ" да се внесе и причината зошто така гласал. Ако некој член има судир на интереси, членот има обврска тоа да го најави на почетокот на состанокот и тоа да се евидентира во записникот.

Записникот го потпишуваат сите членови на одборот на директори кои биле присутни на состанокот. Записникот го потпишува и претседателот на одборот на директорите, а во негово отсуство членот на одборот на директори кој по овластување на претседателот претседавал на состанокот.

Записникот по потпишувањето заедно со писмено изготвените одлуки, заклучоци и други материјали, се доставуваат до лицата задолжени за извршување, а еден примерок се доставува и чува во архива на друштвото.

Член 92

Ако членовите на одборот на директори ги повредат своите обврски, му одговараат на друштвото за причинетата штета како солидарни должници ако не работеле и постапувале со внимание на уреден и совесен трговец. Не се смета за одговорен член на одборот на директори кој работел врз основа на одлука на собранието, којашто собранието ја усвоило и покрај тоа што укажал дека е спротивна на законот и овој статут, како и член на одборот на директори кој се спротивставил на донесувањето на одлуката така што го издвоил своето мислење во записникот на состанокот на одборот на директори и гласал "ПРОТИВ" одлуката.

Членовите на одборот на директори особено ќе се сметаат за одговорни за штета ако спротивно на Законот за трговските друштва и овој статут:

- 1) на акционерите им го вратат она што тие го вложиле во друштвото;
- 2) на акционерите им исплатат камата или дивиденда;
- 3) запишат, стекнат, земат во залог или ако ги повлечат акциите на друштвото;
- 4) го разделат имотот на друштвото;
- 5) извршат исплати по настапувањето на неспособноста на друштвото за плаќање, односно по настапувањето на презадолженоста на друштвото;
- 6) поднесат невинистинита годишна сметка и финансиски извештаи;
- 7) ги злоупотребат и неовластено ги користат средствата на друштвото, и
- 8) при условното зголемување на основната главнина издаваат акции спротивно на целта, или издаваат акции пред акциите од претходната емисија да бидат уплатени во целост.

Ако одборот на директори не ги отстранат незаконитостите од постапувањата според став 2 на овој член акционерите имаат право од членовите на органот на управување да бараат надомест на штета.

Ако член на одборот на директори грубо ја повреди својата должност да постапува со внимание на уредени и совесен трговец, барање за надомест на штета можат да поднесат и доверителите на друштвото ако своите побарувања не можат да ги намират од друштвото.

Неизвршните членови на одборот на директори солидарно одговараат за предизвиканата штета на друштвото со извршниот член на одборот на директори, ако при давањето на претходното одобрение не постапувале со внимание на уреден и совесен трговец.

Правото за остварување на барање за надомест на штета, што е содржано во овој член, застарува за пет години.

Член 93

Членот на одборот на директори е должен овластувањата што му се дадени со закон и со овој статут да ги врши во интерес на друштвото и во интерес на акционерите со внимание на уреден и совесен трговец, и не може да ги пренесе своите овластувања на друг член на одборот на директори.

Членовите на одборот на директори се должни како деловна тајна да ги чуваат сите известувања и податоци што на кој било начин се однесуваат на работењето на друштвото, а кои ги добиле како доверливи.

Обврската од став 2 на овој член трае и по престанувањето на мандатот во одборот на директори, во согласност со обврските преземени во договорот за уредување на односите меѓу друштвото и извршен член на одборот на директори.

Во текот на извршувањето на своите должности, во согласност со став 1 од овој член на одборот на директори може да се потпира на информации, на мислења или на извештаи подготвени од независни правни советници, независни овластени сметководители и овластени ревизори и други лица, за кои се верува дека се доверливи и компетентни за работите што ги вршат, при што не се смета дека со тоа е ослободен од својата обврска да постапува со внимание на уреден и совесен трговец.

Ограничувањата на овластувањата за застапување на извршните членови на одборот на директори, се без правно дејство спрема трети лица дури и ако ограничувањата биле објавени.

Член 94

Собранието може да ги отповика сите членови односно член на одборот на директори, и пред истекот на времето за коешто биле избрани. За одлуката за отповикување е потребно мнозинство гласови од акциите со право на глас, претставени на собранието.

Ако собранието донело одлука за отповикување на сите членови на одборот на директори, односно на нивен член, на истата седница се избира нови членови на одборот на директори, односно нов член на местото на отповиканиот член ако собранието одлучи така и ако на собранието на акционерите, во писмена форма, им се достават податоците за кандидатите коишто треба да бидат бирани.

На член на одборот на директори му престанува мандатот и кога ќе се исполни условот одреден со Законот за трговските друштва.

Ако собранието отповикува повеќе од еден член на одборот на директори, се пристапува кон гласање за отповикување на сите членови на Одборот на директорите. Се смета дека членовите на одборот на директори, се отповикани ако за отповикувањето акционерите се изјасниле со мнозинство гласови од претставените акции на собранието со право на глас.

Одлуката на собранието за отповикување на одборот на директори односно на нивен член влегува во сила од денот на донесувањето.

Пријавата за упис во трговскиот регистар на избраните, односно на отовиканите членови од овој член ја поднесува лицето овластено со одлуката за избор, односно отповикување.

Член 95

Член на одборот на директори може да поднесе оставка во кое било време со поднесување писмено известување до органот што го избрал, освен кога интересите на друштвото не наложуваат нешто друго.

Потписот на членот на одборот на директорите на известувањето за оставката се заверува кај нотар.

По поднесена оставка не се одлучува за нејзиното прифаќање. Ако интересите на друштвото го наложуваат тоа, Одборот на директорите може да го обврзе членот кој дал оставка да продолжи да ја врши функцијата се до изборот на нов член на одборот на директори но не подолго од шеесет дена. Се смета дека на членот на одборот на директори му престанал мандатот со денот на поднесувањето на известувањето за оставката, во писмена форма, освен ако во известувањето не е наведен некој друг датум. Врз основа на известувањето за оставката, се

поднесува пријава за бришење на уписот во трговскиот регистар на членот на одборот на директори кој дал оставка.

Член 96

Собранието, со одлука, ги определува месечниот паушал или паушалот по состанок на неизвршните членови на одборот на директори. Неизвршните членови на одборот на директори имаат право и на надомест на сите други трошоци (патни и други трошоци), право на осигурување на живот и на друг вид осигурување како и други права што се поврзани со вршењето на нивната функција (користење работни простории, потребни средства за работа и друго).

Извршните членови на одборот на директори имаат право на плата, односно месечен надомест, право на осигурување на живот и на друг вид осигурување, на надоместок на патни трошоци и други права.

За работата на извршните членови на одборот на директори, собранието може, со одлука да им одобри и учество во добивката. Учесството, по правило, се состои од учество во дел од годишната добивка на друштвото (исплата во пари, акции, тантиема, бонус или друг начин). Одобреното учество во годишната добивка на друштвото се пресметува на делот од годишната добивка што останува по намалувањето на остварената добивка за износот од вкупните загуби пренесени од претходните години и за износите што се издвојуваат за законски и за статутарни резерви. Одлука што е спротивна на оваа одредба е ништовна.

Правата на извршните членови на одборот на директори, од ставовите 2 и 3 на овој член се уредуваат со договорот согласно Законот за трговски друштва, соодветно на видот и обемот на доверените задачи, работноправен статус и на нивниот личен придонес во успешноста на работењето на друштвото.

Во договорот согласно законот се определуваат и ситуациите кога се смета дека значително е влошена финансиската состојба на друштвото, заради што примањата на членот на одборот на директори претставува голем товар за друштвото, заради што собранието може на неизвршните членови на одборот на директори да им ги намали вкупните примања и други права на одборот на директори од ставовите 2 и 4 на овој член. Со ова намалување на примањата односите меѓу член на одборот на директори и друштвото остануваат непроменети, а извршниот член на одборот на директори може да го откаже договорот и да даде оставка најрано до крајот на следното тримесечје, со отказан рок кој не може да биде покус од триесет дена, освен ако собранието, не прифати покус рок.

Средствата што се исплатуваат на членовите на одборот на директори се трошоци на работењето на друштвото. За посебно доверени работи што, за друштвото, ги извршил член на одборот на директори може да му се признае дополнителна награда, која исто така се исплатува на товар на трошоците на работењето.

Друштвото не може да дава кредит на член на одборот на директори и на нивните потесни семејства ниту на член на одборот на директори, односно на управителот на зависно друштво или на член на неговото потесно семејство. Под забраната не се опфатени обврските кои друштвото ги презело со договорот согласно Законот за трговски друштва ако одлуката ја потврди собранието со две третини од акциите со право на глас, претставени на собранието.

X. ЗАСТАПУВАЊЕ И ПРЕТСТАВУВАЊЕ НА ДРУШТВОТО

Член 97

Генералниот директор е овластен од името на друштвото, да склучува договори и да врши други правни дејствија, како и да го застапува друштвото пред судовите и другите органи. Доколку Одборот на директори има повеќе извршни членови, другите извршни членови го застапуваат друштвото во обемот и на начинот утврден со овој статут.

За склучување на договори за купување и продавање кои се однесуваат на располагање со основните средства или долгорочните пласмани, чија вредност е поголема од 10% од основната главнина на друштвото потребна е согласност на одборот на директори, односно собранието на друштвото.

Генералниот директор го застапува друштвото и во областа на надворешно трговската дејност на друштвото.

Член 98

Генералниот директор, по негово овластување може да го застапува и лице кое ќе го овласти за вршење на работите на друштвото и одлуките на собранието на друштвото и одборот на директори.

Член 99

Ако генералниот директор не може да ги врши работите на застапување поради оправдана спреченост друштвото привремено ќе го застапува член определен од одборот на директори, во границите утврдени со одлуката за застапување.

XI. ПРОКУРА, ПОЛНОМОШНО И ТРГОВСКИ ПОЛНОМОШНИК

1. Прокура

Член 100

Одборот на директори може да одлучи да даде прокура на секое деловно способно физичко лице, без разлика на должноста и работите што ги врши, како поединечна прокура.

Прокурата се дава во писмена форма.

Прокурата не може да се пренесе на друго физичко лице.

Прокурата може да се отповика во секое време.

Односите меѓу друштвото и прокуриститот, како и наградувањето се уредуваат со договор.

Член 101

Прокуриститот може да ги склучува сите договори и да ги врши и сите други правни работи и дејствија во име и за сметка на друштвото во рамките на предметот на работењето на друштвото и да го застапува друштвото во постапките пред управните и другите државни органи, организациите и установите со јавни овластувања и судовите.

Прокуриститот не може да ги отуѓува и оптоварува, недвижностите на друштвото и не може да дава изјави, ниту да склучува правни работи, односно да презема правни дејствија со коишто ќе биде започната стечајна или друга постапка која може да доведе до престанување на друштвото. Прокуриститот не може да дава полномошно за склучување договори и други правни работи на друго лице.

Договорот кој прокуриститот, од името на друштвото, ќе го склучи со самиот себе како друга страна, било тоа да го направи од свое име и за своја сметка, од свое име и за туѓа сметка или од името и за сметка на друго лице, е ништовен доколку прокуриститот за тоа не бил изречно овластен.

Прокуриститот го потпишува друштвото така што под фирмата го потпишува своето име и презиме со додаток што видливо укажува на неговата положба на прокурист или со додаток п.п.

2. Полномошник по вработување

Член 102

Вработено лице во друштвото кое врши работи коишто, според редовниот тек на работата, вклучуваат и склучување определени договори, односно преземање определени правни работи, е овластено како полномошник на друштвото да склучува и такви договори и да преземе такви правни дејствија во рамките на работите што ги врши.

3. Трговски полномошник

Член 103

Трговски полномошник е вработено лице во друштвото или друго физичко лице кое, за награда, е овластено од застапникот по закон на друштвото да го води претпријатието или негов дел, во рамките на даденото полномошно.

Трговското полномошно се дава во писмена форма со заверка кај нотар.

Член 104

Трговскиот полномошник може да биде овластен да ги склучува сите договори и да ги презема сите дејствија што се вообичаени во прометот при водењето на претпријатието или на негов дел и тоа во рамките на даденото полномошно.

Трговскиот полномошник не може, без посебно овластување од давачот на полномошното, да ги отуѓи ниту да ги оптовари неговите недвижности, да го обврзе со меница или со чек, да презема обврски од гаранција, да земе заем за него, да договори надлежност на избран суд и да се спогодува или да води спор.

Пономошникот, кон својот потпис, назначува дека е полномошник не смее да додава ништо, што би го означило како прокурист.

XII. УРЕДУВАЊЕ НА ОДНОСИТЕ ВО ДРУШТВОТО

Член 105

Односите во друштвото се уредуваат со Законот за трговските друштва, со овој статут, правилници, деловници и одлуки со кои се уредуваат општите прашања.

Собранието и одборот на директори донесуваат деловници со кои го уредуваат начинот и постапката на своето работење и одлучување, како и други општи акти во нивна надлежност.

Работните односи, платите и другите права од работниот однос се уредуваат со Законот за работните односи, колективниот договор, правилата на друштвото и договорите за работа.

Член 106

Колективниот договор на друштвото го склучуваат Извршниот член на Одборот на директори на друштвото и претставник на синдикатот на друштвото.

Правилата на ВАБТЕК МЗТ АД-Скопје ги донесува извршниот член на одборот на директори на друштвото.

Член 107

Овој статут е основниот акт на друштвото.

Другите акти на друштвото мора да бидат во согласност со овој статут. Одредбите на другите акти кои се во спротивност со овој статут не може да се применуваат.

Член 108

Изменување и дополнување на актите на друштвото се вршат на ист начин и постапка според која биле донесени.

Член 109

Актите на друштвото влегуваат во сила по објавувањето.

Објавувањето на актите се врши на огласната табла на друштвото.

Во актот може да се утврди, во согласност со законот, целиот акт или одделни негови одредби да може да имаат повратно дејство, само ако тоа го допушта природата на односите што се утврдуваат со тој акт.

Член 110

Толкување на актот на друштвото дава органот што го донел актот.

Актот за толкување на актите се објавува на начин на кој се објавуваат актите.

XIII. ГОЛЕМИ ЗДЕЛКИ И ЗДЕЛКИ СО ЗАИНТЕРЕСИРАНА СТРАНА

1. Големи зделки

Член 111

За голема зделка се смета зделка (вклучувајќи, без ограничување, заем, кредит, залог, гаранција) или меѓусебно поврзани зделки, доколку таквата зделка, односно зделки се однесуваат на стекнување или на отуѓување, или можно отуѓување, директно или индиректно на имот на друштвото чијашто вредност изнесува над 20% од книговодствената вредност на имот на

друштвото определена врз основа на последните финансиски извештаи на друштвото, со исклучок на зделки извршени остварени во текот на редовното работење на друштвото, зделки поврзани со стекнување на обврзници. Во случај на отуѓување или на создавање можност за отуѓување имот, вредноста на овој имот којашто е утврдена врз основа на последните ревидирани финансиски извештаи на друштвото и во случај на стекнување имот, цената на имотот што се купува се споредува со книговодствената вредност на имотот на друштвото.

Кога, во согласност со закон, собранието донесува одлука за одобрување голема зделка, одлуката ја донесува врз основа на проценетата вредност на имотот што се стекнува или отуѓува, определена од одборот на директори.

Член 112

Секоја голема зделка којашто се однесува на имот чијашто вредност е проценета над 20% од 50% од книговодствената вредност на имотот на друштвото, мора да биде одобрена од страна на сите членови на одборот на директори.

Ако не се постигне согласност со ставот 1 на овој член за одобрување голема зделка, одборот на директори може да одлучи големата зделка за којашто треба да се донесе одлука да ја поднесе на одобрување на собранието. Одлуката, собранието ја донесува со мнозинство гласови коешто не може да изнесува помалку од мнозинството од претставените акции на собранието со право на глас.

Секоја голема зделка којашто се однесува на имот чијашто вредност е проценета над 50% од книговодствената вредност на имотот на друштвото мора да биде одобрена од собранието со одлука којашто се донесува со мнозинство гласови коешто не може да изнесува под две третини од акциите со право на глас претставени на собранието.

Одборот на директори на собранието му поднесува писмено известување за големата зделка, во коешто наведува дека собранието треба да го разгледа предлогот за големата зделка и негова препорака, вклучувајќи го и исказот за правото на акционерите да не се согласат со големата зделка. Во писменото известување се наведува страната, односно страните на зделката, корисникот, односно корисниците на зделката, вредноста, предметот, обемот и другите материјални услови на зделката.

Во случај ако за остварувањето на големата зделка член на одборот на директори има личен интерес, односно е заинтересирана страна за нејзиното одобрување, се применуваат одредбите од законот и овој статут што се однесуваат на зделки на заинтересираната страна.

Голема зделка, извршена спротивно на одредбите на овој член е ништовна.

2. Зделки на друштвото со заинтересирана страна

Член 113

Секоја зделка вклучувајќи, без ограничување, заем, кредит, залог или гаранција во која заинтересираната страна е член на одборот на директори вклучувајќи ги и раководните лица, или акционер на друштвото кој заедно со поврзаните лица поседуваат 20% или повеќе проценти од акциите со право на глас на друштвото или лице кое има овластување да дава упатства на друштвото што се задолжени, се смета за зделка со заинтересирана страна и се извршува од страна на друштвото во постапка во согласност со одредбите на овој статут.

Се смета дека лицето од ставот 1 на овој член е заинтересирана страна и има интерес во извршување на зделката од страна на друштвото доколку тоа лице, негов застапник, сопружник, родители, деца, браќа/сестри од двајцата родители или само од едниот родител, родители, посвоители, посвоени деца или некое лице поврзано со нив (во натамошниот текст: заинтересирана страна):

- 1) е страна во таквата зделка, нејзин корисник, застапник или посредник во таква зделка или
- 2) поединечно или заедно поседуваат 20% или повеќе проценти од акциите во правното лице кое е страна во зделката, нејзин корисник, застапник или посредник во таквата зделка или
- 3) е член на органот на управување, односно на надзорот на правното лице кое е страна во зделката, нејзин корисник или застапник во таква зделка, или е раководно лице на тоа правно лице или

- 4) ако е така определено со статутот

Одредбите од ставовите 1 и 2 на овој член нема да се применуваат:

1. ако сите акционери на друштвото имаат интерес во зделката
2. во случај на остварување на правото на првенствено купување акции, издадени од друштвото, и
3. при стекнување или откуп на сопствени акции

Член 114

Ако друштвото во рок од две години од основањето на друштвото стекне било каков имот кој е во сопственост на основачите којшто е поголем од една десеттина од основната главнина на друштвото, мора во подробности да се испита стекнувањето на имотот и да се објави извештајот на наредното собрание за да се побара одобрение.

Член 115

Лицата наведени во членот 113 од овој статут се должни да го известат одборот на директори:

- 1) за друштвата во кои тие сами или заедно со поврзани лица имаат 20% или повеќе проценти од акции со право на глас;
- 2) за друштвата во чиешто органи имаат управувачки функции и
- 3) на нив познати тековни или можни зделки, во кои се заинтересирана страна.

Член 116

Секоја зделка со заинтересирана страна е предмет на претходно одобрување од страна на одборот на директори или на собранието, на начинот и според постапката определени во овој член.

Одлука за одобрување на секоја зделка со заинтересирана страна се врши со мнозинство гласови од членовите на одборот на директори кои немаат интерес во зделката. Ако сите членови на одборот на директори се заинтересирани страни или ако бројот на членовите на одборот на директори кои немаат интерес е помал од бројот што е потребен за кворум за седницата на одборот на директори определен во овој статут, таквата зделка ја одобрува собранието.

Собранието ја одобрува зделката со заинтересираната страна со мнозинство гласови на сите акционери кои немаат интерес, а кои поседуваат акции со право на глас, и тоа ако:

- 1) вредноста на имотот на којшто се однесува ваквата зделка или поврзаните зделки изнесува 2% или повеќе проценти од книговодствената вредност на имотот на друштвото, според последните ревидирани финансиски извештаи на друштвото или во однос на понудената цена во случај кога треба да се купи имот;
- 2) зделката или поврзаните зделки се однесуваат на издавање преку запишување или продажба на акции што изнесуваат повеќе од 2% од обичните акции на друштвото, преостанати во тој период и обичните акции во кои може да се конвертираат хартии од вредност претходно издадени во серии и кои можат да бидат конвертирани во акции или
- 3) зделката или поврзаните зделки се однесуваат на издавање преку запишување на конвертибилни обврзници, што може да се конвертираат во обични акции, а кои изнесуваат повеќе од 2% од издадените обични акции на друштвото и ако, во исто време, претходно издадените обични акции во серии се конвертибилни во акции.

Во одлуката со која се одобрува зделка со заинтересирана страна се определува лицето кое е страна на зделката или е корисник, како и вредноста, предметот и другите материјални услови на зделката.

Собранието може да одобри зделка со заинтересираната страна којашто, може да биде остварена со друштвото во иднина, во редовниот тек на неговата работа. Во одлуката усвоена од собранието задолжително, меѓу другото, се определува и најголемиот износ на зделката.

Во постапката на одобрување зделка со заинтересирана страна цената на имотот или услугите кои се продаваат или се купуваат со неа ги определува одборот на директори.

Зделката со заинтересирана страна извршена спротивно на одредбите на овој оддел од овој статут е ништовна.

Секоја заинтересирана страна е одговорна кон друштвото за штетите што му ги предизвикала. Ако повеќе страни се одговорни, нивната одговорност кон друштвото е солидарна.

XIV. ТРГОВСКИ КНИГИ, ГОДИШНА СМЕТКА И ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

1. Трговски книги

Член 117

Друштвото во согласност со принципите на правилно водено сметководство, води трговски книги на начин што ги прави видливи сите преземени трговски правни работи, состојбата на средствата, обврските, главнината, приходите и расходите. Трговските книги се водат на начин што секое трето лице експерт, при прегледувањето на книгите може да стекне општ преглед и увид во врска со работењето на трговецот и во врска со финансиската состојба и со финансискиот резултат на неговото друштво. Трговските книги мора јасно да покажат на кој начин биле започнати, водени и комплетирани сите трговски трансакции на трговецот.

Одборот на директори има обврска да зачува примерок од секое испратено деловно писмо. Зачуваниот примерок мора да биде идентичен со испратениот оригинал.

Трговските книги што се водат по системот на двојно книговодство се дневник, главна книга и аналитички евиденции.

Член 118

Друштвото трајно ги чува годишните сметки и финансиските извештаи.

Трговските книги се чуваат најмалку десет години од истекот на годината за којашто се однесуваат.

Сметководствените документи се чуваат најмалку пет години од истекот на годината во којашто се искористени за составување на трговските книги, освен документите за пресметка на плати, коишто се чуваат трајно.

Годишните сметки и финансиските извештаи, трговските книги и сметководствените документи се чуваат во изворна форма или пренесена на некои од медиумите за автоматска или за микрографска обработка на податоци.

2. Годишна сметка и финансиски извештаи

Член 119

Друштвото, по истекот на календарска деловна година, составува годишна сметка и составува и финансиски извештаи.

Одборот на директори може да одлучи покрај годишната сметка и финансиските извештаи предвидени со ставот 1 на овој член, да се изготвуваат и финансиски извештаи за покуси периоди од деловната година.

Годишната сметка вклучува биланс на состојба и биланс на успех. Финансиските извештаи вклучуваат биланс на состојба и биланс на успех, извештај за промените во главнината, извештај за паричните текови, применетите сметководствени политики и други објаснувачки белешки подготвени во согласност со меѓународните сметководствени стандарди.

Годишната сметка и финансиските извештаи ги потпишува генералниот извршен директор при што го наведува датумот на нивното составување и потпишување. Одборот на директори покрај годишната сметка и финансиските извештаи е должен, по извршувањето на секоја деловна година, да изготви и извештај за работата на друштвото во претходната деловна година. Во годишниот извештај за работата на друштвото во претходната деловна година, одборот на директори има обврска објективно да ги презентира и да ги објасни главните фактори и околности коишто влијаеле на определувањето на работењето, вклучувајќи ги и промените во опкружувањето во чиешто рамки друштвото дејствува, одговорот на друштвото на тие промени и

нивното влијание, политиката на вложување за одржување и за поддршка на успешноста на работењето на друштвото, вклучувајќи ја и политиката на дивиденди, изворите на средствата на друштвото, политиката на односот на долгорочниот долг спрема основната главнина и политиката на управување со ризикот, големите зделки и зделките со заинтересираната страна, како и средствата на друштвото чијашто вредност не е одразена во билансот на состојбата според меѓународните сметководствени стандарди, изгледите за идниот развој на друштвото и неговиот деловен потфат, активностите во сферата на истражувањето на развојот, како и информациите во врска со стекнувањето сопствени удели или акции, во зависност од релевантните околности. Во годишниот извештај на друштвото се објавуваат и примањата на генералниот извршен директор и на другите извршни директори плата, надоместоци на плата, бонус, осигурување и други права.

Член 120

Друштвото има задолжителна општа резерва како општ резервен фонд кој се формира по пат на зафаќање од нето добивката. За оваа разлика се пресметува и се издвојува 5% од добивката, се додека резервите на друштвото не достигнат износ којшто е еднаков на една десетина од основната главнина. Ако така создадената резерва се намали, мора да се дополни на ист начин.

Додека општата резерва не го надмине определениот износ од став 1 на овој член добивката може да се употребува само за покривање на загубите.

Кога општата резерва ќе го надмине најмалиот износ и по покривање на сите загуби, со одлука на собранието, вишокот може да се употреби за дополнување на дивидендата, ако таа за деловната година не го достигнала најмалиот износ пропишан со првиот став од овој член.

Она што во резервата е внесено врз основа на доплата на акционерите, не може да се употреби за дополнување на дивидендата.

Член 121

Собранието одлучува за покривање на загубата.

Во одлуката за покривање на загубата се наведуваат изворите за нејзиното покривање, а особено од дотации, со отпис на побарувањата на доверителите, на товар на задолжителната општа резерва, на посебните резерви за покривање загуби и на товар на главнината, со нејзино намалување.

Со одлуката од ставот 1 на овој член не може да се вршат измени во загубата на друштвото.

Заради покривање на определени загуби или за други издатоци кои ги определува собранието се воспоставува посебен резервен фонд.

3. Ревизија од овластен ревизор

Член 122

Финансиските извештаи се предмет на ревизија и не можат да бидат одобрени од собранието ако на нив не е извршена ревизија од овластено друштво за ревизија.

Овластениот ревизор го избира собранието пред истекот на деловната година за којашто се врши ревизијата.

Генералниот извршен директор е должен да му овозможи на овластениот ревизор увид во целокупната документација, вклучително и она што се смета за деловна тајна.

Овластениот ревизор на финансиските извештаи поднесува извештај за извршена ревизија, според меѓународните ревизорски стандарди објавени во Службен весник на Република Северна Македонија.

Член 123

Генералниот извршен директор по добивањето на извештајот за извршената ревизија, заедно со годишната сметка и финансиските извештаи и годишниот извештај за работа на друштвото им ги доставува на одборот на директори. Истовремено, на одборот на директори му се доставува и предлог на одлука за распределба на остварената добивка, којашто ќе биде доставена на собранието за одлучување.

Неизвршните членови се должни да ги проверат годишните сметки и финансиските извештаи и предлогот на одлуката за распределба на добивката. На барање на извршните членови

на одборот на директори, овластениот ревизор е должен да присуствува на состанокот на одборот на директори.

Неизвршните членови му поднесуваат на собранието писмен извештај за резултатите од контролата. Во извештајот неизвршните членови го соопштуваат начинот на којшто извршиле контрола и обемот на контролата над управувањето со друштвото за време на претходната деловна година. Во извештајот се изјаснува и за резултатите од извршената ревизија спроведена од страна на овластениот ревизор за годишната сметка и за финансиските извештаи и за приговорите на ревизорот на составената годишна сметка и на финансиските извештаи и предлага дали тие да бидат усвоени или не.

Член 124

Собранието на друштвото одлучува за употребата на добивката според годишната сметка.

Во одлуката за употреба на добивката се прикажува секоја поединечна намена на добивката, а особено се наведуваат:

- 1) износот од добивката за покривање на загубата од минати години (доколку таква има);
- 2) износот кој треба да им се даде на акционерите во вид на дивиденда;
- 3) износите кои треба да се внесат во законските и статутарните резерви на друштвото;
- 4) евентуалниот пренос на добивката во наредната година, и
- 5) дополнителните издатоци врз основа на одлуката.

Со одлуката од став 1 на овој член не можат да се вршат измени во оставрената добивка утврдена со годишните сметки на друштвото.

Член 125

По одобрувањето на годишните сметки и утврдувањето на постоењето на добивка за распределба, собранието на друштвото го определува делот кој им се доделува на акционерите во форма на дивиденда. Начинот на плаќање на дивидендата ги утврдува собранието на друштвото.

Дивидендата се исплатува најдоцна во рок од девет месеци по завршувањето на деловната година. Ако е потребно заради безбедноста на друштвото или за што порамномерна дивиденда, пред да се определи висината на дивидендата, собранието на друштвото може да заклучи да се образува посебна резерва.

Член 126

На работниците со посебни овластувања и одговорности, утврдени со овој статут, може за нивната работа да им се одобри учество во добивката. Учеството се состои од удел во годишната добивка на друштвото.

Процентот на учеството во годишната добивка за работниците со посебни овластувања и одговорности, го определува одборот на директори.

Годишната добивка на друштвото, уделот се пресметува според годишната нето добивка намалена за загубата пренесена од претходната година и за износите кои според законот и овој статут се одземаат од годишната добивка за статутарни резерви.

Вкупно примања на лицата од став 2 на овој член (плата,учество во добивката, надомест на трошоци, надомест за осигурување и сл.), треба да бидат сообразни со задачите на работниците со посебни овластувања и одговорности.

Ако по утврдувањето на примањето на лицата од став 2 на овој член настапи значително влошување на состојбите на друштвото, може соодветно да ги намалува.

Член 127

Акционерот за дел од дивидендата што е ставена на распределба или од аконтациите врз дивидендата, може да ја добие дивидендата, односно аконтацијата врз дивидендата во пари или во акции.

Понудата за плаќање на дивидендата или на аконтациите врз дивидендата во акции мора да биде направена во исто време на сите акционери.

Член 128

Ако одборот на директори по истекот на деловната година, а пред собранието да ја усвои годишната сметка, сознае дека имотната состојба на друштвото заради загубите или намалувањето на вредноста, значително и не само преодно се влошило, мора за тоа да го извести собранието.

Во тој случај не смее да се дели соодветниот дел од добивката кој произлегува од годишната сметка, туку ќе се пренесе на сметка на тековната деловна година.

Член 129

На вработените во друштвото им припаѓа дел од нето добивката, сразмерно на мерилата утврдени во колективниот договор.

Распоредувањето на делот од добивката што им припаѓа на вработените ја донесува собранието, по предлог на одборот на директори.

Член 130

Ако годишната сметка покаже загуба, која ги надминува резервите, како и една третина од основната главнина, одборот на директори, иако имотот на друштвото е поголем од неговите делови, без одлагање да состави пресметка.

Генералниот директор дава предлог за распределба на добивката или за покривање на загубите.

Врз основа на предлогот, одборот на директори подготвува предлог за распределба на добивката или за покривање на загубите.

Собранието го прифаќа предлогот на одборот на директори во целина или во целина го одбива.

XV. ОСНОВАЊЕ НА ДРУШТВО

Член 131

Друштвото може да формира друштво, кое ќе биде под негова контрола.

Одлука за основање на друштво донесува одборот на директори на предлог на генералниот директор.

Ако друштвото од став 1 на овој член се основа со намалување на главнината на друштвото, одлука за основање ново друштво ја донесува собранието на друштвото.

Пред донесувањето на одлуката за основање на ново друштво, се изготвува елаборат за економска оправданоста за негово формирање.

Членовите во органот за управување на друштвото од став 1 на овој член ги предлага, односно именува одборот на директори.

Член 132

Меѓусебните односи во случај при формирање на ново друштво се регулираат со договор, кој го усвојува одборот на директори во случаите кога вложувањето не го надминува износот од 50% од основната главнина на новото друштво.

XVI. СТАТУСНИ ПРОМЕНИ ВО ДРУШТВОТО

Член 133

Кон друштвото може да се присоедини друго друштво (друштво што се присоединува) или друштво може да се присоедини кон друго друштво (кон друштво што презема).

Друштвото може да се спои со друго друштво, со основање на ново друштво.

Друштвото може, преку поделба, истовремено да го пренесе сиот имот и обврските на две или повеќе новоосновани друштва (раздвојување со основање) или на две или повеќе постојни друштва (раздвојување со преземање) при што друштвото што се дели престанува без спроведување на ликвидација. Друштвото може, преку поделба, дел од својот имот и од обврските да ги пренесе на едно или на повеќе новосоздадени друштва (издвојување со основање) или на едно или на повеќе постојни друштва (издвојување со преземање) при што друштвото нема да престане.

Поделбата на друштвото може да се спроведе и со истовремено пренесување на сиот имот или на дел од имотот и на неговите обврски на нови друштва и на постојни друштва комбинирана поделба со раздвојување со основање, раздвојување со преземање, издвојување со основање и со издвојување со преземање.

Одлука за присоединување, спојување или поделба донесува собранието според условите и начинот, предвидени со закон и овој статут.

Одборот на директори и органот на управување на друштвото со кое се врши присоединувањето, односно органот на управување на друштвото со којшто се спојува или со органот на управување на друштвото којшто презема при поделбата на друштвото склучуваат спогодба во која ќе ги усогласат условите под којшто ќе се изврши присоединувањето, спојувањето, односно поделбата. Спогодбата се составува во форма на нотарски акт.

Ако поделбата на друштвото ќе се врши со поделба со раздвојување со основање или со издвојување со основање на нови друштва, Одборот на директори ќе донесе план за поделба. Планот за поделба, со сите негови прилози се составува во форма на нотарски акт.

Член 134

Најдоцна еден месец пред одлучувањето на собранието за прифаќање на спогодбата, односно на планот за поделба, одборот на директори, согласно законот објавува во Службен весник на Република Северна Македонија и најмалку во еден дневен весник известување за склучената спогодба, односно донесениот план за поделба.

Спогодбата, односно планот за поделба и прилозите којшто се нивни составни делови се стават на увид на сите акционери во седиштето на друштвото. Во објавувањето од ставот 1 на овој член се наведуваат времето и другите подробности којшто се од значење секој акционер да може да изврши увид.

Во рокот од ставот 1 на овој член спогодбата, односно планот за поделба се доставуваат до трговскиот регистар за да се изврши предбележба. По извршената предбележба во Службен весник на Република Северна Македонија се објавува дека е извршена предбележба во трговскиот регистар и дека спогодбата, односно планот за поделба се дозволени за увид.

Член 135

Спогодбата, односно планот за поделба мора да го прегледа овластен ревизор. Овластениот ревизор го назначува одборот на директори.

Извештајот за извршената ревизија мора да го содржи мислењето на ревизорот дали индексот на размената на акциите е праведен и разумен.

Член 136

Одборот на директори составува извештај во писмена форма, во којашто во подробности ќе ги:

- 1) образложи причините, односно целта којашто треба да се постигне со присоединувањето, спојувањето и поделбата;
- 2) образложи правните и деловните прашања, како и предложените правни и економски основи под којшто ќе се врши присоединувањето, спојувањето и поделбата;
- 3) објасни критериумите и методите со којшто е утврден соодносот според којшто ќе се врши замена на уделите, односно на акциите и критериумите за нивната распределба;
- 4) образложи содржината на документите и на предлогот на актите за присоединувањето, спојувањето и поделбата;
- 5) опише тешкотиите којшто се појавиле во текот на постапката при процената на имотот и на обврските;
- 6) наведе непаричните влогови, како и проблемите којшто произлегле при нивната проценка што се врши според членот 35 од Законот, и ќе се упати на извештаите според кои овие непарични влогови биле проценети и на начинот на којшто извештаите се достапни за увид;
- 7) образложи промените на имотот и на обврските настанати од денот на склучувањето на спогодбата односно на донесувањето на планот за поделба до денот на одлучувањето на

- содружинците, односно на одржувањето на собирот на содружинците или на собранието на коешто ќе се одлучува за присоединувањето, спојувањето и поделбата и
- 8) објасни измените што се извршени во спогодбата, односно во планот за поделба заради нивната обврска да постапат според укажувањата на овластениот ревизор.

Член 137

Најмалку еден месец пред денот определен за одлучување на собранието на коешто треба да се одлучува за потврдувањето на спогодбата, односно на планот за поделба, одборот на директори е должен на акционерите да им овозможи во седиштето на друштвото да се запознаат со документацијата за остварување на присоединувањето, спојувањето, односно поделбата, а особено со:

- 1) спогодбата, односно со планот за поделба, со сите нивни прилози;
- 2) годишната сметка и со годишниот извештај за работењето на секое од друштвата коешто во присоединувањето, спојувањето, односно поделбата за последните три години, односно за секоја година од постоењето на друштвото ако тоа постои помалку од три години;
- 3) годишната сметка подготвена во согласност со Законот за трговските друштва;
- 4) извештајот подготвен од одборот на директори и од органот на управување на друштвото коешто се присоединува, односно спојува;
- 5) извештајот на овластениот ревизор и
- 6) други значајни информации и известувања коишто се од значење за одлучувањето за присоединувањето, спојувањето, односно поделбата.

Годишните сметки од ставот 1, точка 2 на овој член се составуваат во согласност со прописите коишто важеле во времето кога се составувани.

Член 138

Спогодбата, односно планот за поделба станува полноважен откако ќе го прифати собранието.

Одлуката за потврдување на спогодбата, односно на планот за поделба се донесува на начинот на којшто се донесува одлука за измена на овој статут.

Одлуката за потврдување на спогодбата, односно на планот за спогодба од ставот 1 на овој член се смета за одлука за присоединување, спојување, односно поделба.

Собранието истовремено со одлуката за присоединување, спојување, односно поделба со раздвојување со преземање и со издвојување, со преземање донесува и одлука за измена на овој статут, а со одлуката за поделба со раздвојување и со основање и со издвојување со основање донесува одлука за усвојување на договор за друштво, односно на статут на новоосновано друштво.

Записникот од собранието од став 1 на овој член го води нотар. Спогодбата, односно планот за поделба се приложува кон записникот од состанокот од одржаното собрание како негов составен дел.

Член 139

На акционерот кој се изјаснил дека не сака за неговите акции да преземе акции во друштвото што презема, во ново друштво - корисник коешто настанало со спојување, во новоосновано друштво, друштвото е должно да му ги откупи акциите според цена утврдена во одлуката за присоединување, спојување, односно поделба.

Ако акционерот не ја прифати понудената цена од ставот 1 на овој член, најдоцна во рок од триесет дена од денот на одбивањето на понудата, може да поднесе предлог до судот да ја утврди вредноста на акциите. Акционерот ги губи сите права од акциите, освен правото на надомест за неговите акции.

Друштвото може, врз основа на одлуката на судот, да им исплати зголемен износ на сите акционери кои поседуваат акции од ист род и класа во износ што бил исплатен врз основа на одлука на суд.

Акционерот од друштвото кога се присоединува, се спојува односно се дели, не може да има други барања од имотот на друштвото што презема, односно од новото друштво - корисник ниту од друштвото што презема дел од имотот и од обврските на друштвото поделено со раздвојување со преземање или издвојување со преземање, односно од новооснованото друштво основано со поделба на друштвото со раздвојување со основање или со издвојување со основање.

XVII. ИНФОРМИРАЊЕ НА АКЦИОНЕРИТЕ, АКТИ И ДОКУМЕНТИ

1. Право на информираност на акционерот

Член 140

Заради остварување на своите права определени со закон и овој статут секој акционер на друштвото и кога не учествува во управувањето, има право да биде лично информиран за работењето на друштвото и право на увид во книгите, актите и во другите документи на друштвото.

Секој акционер има право да бара копии од актите и документите што се предмет на разгледување и одлучување на собранието. Одборот на директори е должен да им обезбеди копија и тоа без надомест. Во сите други случаи надоместокот не може да биде поголем од стварните трошоци.

Одборот на директори го определува начинот на објавувањето на податоците и извештаите за коишто со овој статут е определена обврската за нивно објавување во дневен весник, интернет или на друг начин и ги утврдува податоците и извештаите кои се објавуваат, а за кои смета дека се значајни за акционерите и друштвото, освен ако со закон поинаку не е определено.

Член 141

Друштвото, во своето седиште, мора да ги чува следниве акти и документи:

- 1) статутот и другите акти, како и сите нивни измени и дополнувања, заедно со пречистените текстови;
- 2) записниците и други документи од сите собранија на акционерите;
- 3) записниците и одлуките од состаноците на одборот на директори;
- 4) годишни сметки и финансиските извештаи коишто треба да се чуваат според закон;
- 5) прилози (исправи и докази) коишто се поднесени до трговскиот регистар;
- 6) сите јавни повици и проспекти за издавање акции и други хартии од вредност на друштвото;
- 7) целосната писмена кореспонденција на друштвото со неговите акционери;
- 8) ажурирана листа со имиња и презимиња и адреси на сите избрани членови на одборот на директорите;
- 9) документи за залог и хипотека;
- 10) извештајот на овластениот ревизор и извештајот на овластениот проценител;
- 11) гласачките ливчиња и полномоштвата за учество на собранието во оригинал или копија;
- 12) колективниот договор на ниво на друштвото,
- 13) целокупната документација поврзана со одобрување на зделката со заинтересирана страна и
- 14) други акти и документи предвидени со закон и овој статут.

Член 142

На секој акционер мора да му се обезбеди право на увид во актите и другите документи на друштвото од член 141 на овој статут на начин определен со овој статут.

Правото на информирање за записниците и одлуките од состаноците на одборот на директори го остваруваат преку неизвршните членови на одборот на директори.

Генералниот извршен директор може да бара од акционерот кој бара увид, претходно да го информира друштвото за увидот, во рок не подолг од три дена пред денот на бараниот увид.

Акционерот има обврска да ги плати трошоците за бараните копии, коишто не можат да бидат повисоки од стварните трошоци.

Акционерот не може јавно да ги објавува или да ги презентира информациите, освен на акционерите, ако остварува пред надлежен орган некое право определено со закон, овој статут и со друг акт на друштвото, или ако тие веќе не се јавно објавени.

XVIII. ДЕЛОВНА ТАЈНА И ЗАБРАНА НА КОНКУРЕНЦИЈА

Член 143

Членовите на одборот на директори и другите раководни лица и вработените во друштвото должни се лојално да соработуваат.

Лојалната соработка подразбира обврска лицата од став 1 на овој член да не даваат на увид информации за друштвото ако таквото давање на информации би можело да им наштети на интересите на друштвото.

Лојалната соработка обврзува на активна заштита на интересите на друштвото и на благовремено известување на одборот на директори доколку би биле евентуално загрозени интересите на друштвото.

Член 144

Како деловна тајна се сметаат исправите и податоците од работењето на друштвото кои се определени со акт на извршниот член на одборот на директорите.

Со акт на извршниот член на одборот на директори може да се определат сите исправи и податоци што се однесуваат на работењето на друштвото да се сметаат како деловна тајна и начинот на обележувањето и чувањето на исправите и податоците кои се утврдат како деловна тајна.

Исправите и податоците што се сметаат како деловна тајна на други лица може да им ги соопштува само генералниот директор.

Член 145

Секој работник во друштвото кој на било кој начин ќе дознае некоја исправа или податоци кои се сметаат како деловна тајна е должен да ја чува деловната тајна.

Неовластеното соопштување на деловната тајна претставува тешка повреда на работната обврска.

Член 146

Како повреда на чувањето деловна тајна не се сметаат соопштувањата на исправи и податоци што се сметаат како деловна тајна ако тие исправи и податоци им се соопштуваат на лица, органи и организации на кои можат да им се соопштуваат врз основа на закон или други прописи или врз основа на овластување што произлегуваат од функцијата што ја вршат или положбата што ја имаат.

Не се смета за повреда на чување на деловна тајна ниту соопштувањето на исправите и податоците што се сметаат во деловна тајна на седниците на собранието или на одборот на директори, ако таквото соопштување е неопходно заради вршење на нивните права и обврски.

Вработен во друштвото кој на собранието на друштвото или одборот на директори соопштува такви податоци е должен присутните да ги предупреди дека тие податоци и исправи се сметаат за деловна тајна, а присутните се должни она што ќе го дознаат да го чуваат како деловна тајна.

Член 147

Должноста за чување на деловната тајна трае по престанувањето на работниот однос на работникот во друштвото, престанокот на мандатот на членот на одборот на директори односно од престанокот на друштвото.

Ако лицето од став 1 на овој член соопшти или на друг начин издаде деловна тајна одговара и кривично, и должен е целосно да ја надомести материјалната штета на друштвото.

Член 148

Сите акционери и вработените во друштвото се должни да го известуваат одборот на директори за намерите да основаат ново друштво кое ќе врши иста дејност како друштвото.

Сопствениците на акции и вработените нема да основаат нови друштва, да пристапуваат кон основани или кон основање на друштва кои извршуваат иста дејност како друштвото или на друг начин нелојално да ја конкурираат дејноста на друштвото.

Ако лицата од став 1 на овој член постапат спротивно на одредбите од овој член остварената добивка што ја оствариле се смета дека е добивка на друштвото.

Неизвестувањето на одборот на директори за намерата за основање на друштвото однос трговец-поединец, претставува тешка повреда на работните обврски на вработените.

Член 149

Одборот на директорите, може да склучи договор за условите под кои лицата определени со овој договор можат да основаат друштва кои извршуваат иста дејност како друштвото или на друг начин, нелојално да ја конкурираат дејноста на друштвото.

Член 150

Податоците или извештаите на друштвото, утврдени со закон или овој статут се објавуваат во Службен весник на Република Северна Македонија.

Во еден дневен весник на Македонски јазик се објавуваат податоци и извештаи за кои одборот на директори смета дека се значајни за акционерите, а кои не е определено дека се објавуваат на начинот утврден во став 1 од овој член.

XIX. ПРЕСТАНОК НА ДРУШТВОТО

Член 151

Друштвото престанува со:

- одлука на собранието на друштвото која е донесена со со мнозинство гласови коешто не може да изнесува под две третини од акциите со право на глас претставени на собранието при донесувањето на одлуката.

- присоединување, со спојување или со поделба на друштвото со раздвојување со основање и со раздвојување со преземање и - стечај.

XX. ИЗМЕНА НА СТАТУТ И ДРУГИ ОПШТИ АКТИ НА ДРУШТВОТО

1. Начин и постапка

Член 152

Овој статут се менува со одлука за измена на статутот.

Постапка за измена на статутот можат да покренат одборот на директори како и акционерите кои имаат најмалку една десетина од вкупниот број на акциите со право на глас. Иницијативата во форма на амандмани се доставува до одборот на директори.

Предлогот на одлуката за измена на статутот во којшто се наведени предложените измени, без разлика на тоа кој ја дал иницијативата, го утврдува одборот на директори.

Утврдениот предлог на одлука за измена на статутот мора да биде образложен.

Член 153

Одлуката за измена на статутот ја донесува собранието.

Одлуката за измена на статутот ја усвојува со мнозинство на гласови кои не може да изнесува помалку од две третини од акциите со право на глас претставени на собранието.

При секоја измена и дополнување се изработува пречистен текст на статутот. Собранието со одлуката за измена на статутот го овластува одборот на директори да подготви пречистен текст

за статутот во којшто се внесуваат измени и дополнувања извршени со одлуката за измена на статутот, како и одредбите од одлуките кои имаат карактер на одлука за измена на статутот утврден со закон.

Ако измените и дополнувањата на овој статут ќе содржат податоци што се запишуваат во трговскиот регистар, измените и дополнувањата задолжително се објавуваат во Службен весник на Република Северна Македонија.

Генералниот извршен директор примерок од пречистениот текст доставува до судот којшто го води трговскиот регистар.

Член 154

Измената на статутот влегува во сила со денот на донесувањето на одлуката за измена на статутот, освен ако со одлуката за измена на статутот не е определен друг датум на влегување во сила.

2. Други општи акти

Член 155

Други прашања што се од значење на друштвото, а не се уредени со овој статут, можат да се уредат, во согласност со законот и овој статут со други акти на друштвото донесени од страна на извршниот член на одборот на директори, како што се правилник, деловник, правила, одлука, освен колективен договор и други.

Другите општи акти на друштвото влегуваат во сила со денот на донесувањето, освен ако со општиот акт не е поинаку определено.

3. Објавување на статутот и другите општи акти

Член 156

Статутот и другите општи акти на друштвото се објавуваат на огласна табла на друштвото.

XXI. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 157

Општите акти на друштвото утврдени со овој статут ќе се донесат во рок од шест месеци сметано од денот на неговото влегување во сила.

Со денот на влегување во сила на овој статут престанува да важи статутот на ВАБТЕК МЗТ АД - Скопје бр.05-1210 од 04 Март 2013 година.

До донесувањето на општите акти на друштвото од став 1 на овој член на статутот, ќе се применуваат постојните општи акти на друштвото доколку не се во спротивност со одредбите на овој статут.

Член 158

Овој статут влегува во сила со денот на донесувањето.

За ВАБТЕК МЗТ АД Скопје
Паоло Босио, Извршен член на Одборот на директори и Генерален директор Друштвото

Авкататско друштво Папазоски и Мишев
Авкатат Иван Мишев